

ESS MAX IV I REGIONEN – TITA

Samhällsplanering och
transportinfrastruktur

Deltagare i projektet

Delprojektansvarig		Lunds kommun/TI3	Susanna Hansson
Therese Andersson		Lunds universitet/ESS	Lars Lavesson
Delprojektledare		Länsstyrelsen	Magnus Schöning
Marie Sand		Malmö stad	Bertil Johansson
Redaktör		Malmö stad	Daniel Svanfelt
Tine Utzon-Frank		Malmö stad	Hanna Björklund
Arbetsgrupp		MalmöLund Vision 2030	Johan Lindström
		Region Skåne/Enh f infrastruktur	Sten Hansen
		Region Skåne/Enh f planeringsstrat	Inger Sellers
		Region Skåne/Enh f planeringsstrat	Tine Utzon-Frank
		Region Skåne/TA1	Therese Andersson
		Region Skåne/TA1	Lars Brummer
		Region Skåne/TA1	Marie Sand
		Region Skåne/Skånetrafiken	Andreas Ekberg
		Region Skåne/Skånetrafiken	Mattias Schiöth
Bjuvs kommun	Cecilia Bergström	Simrishamns kommun	Anna Thott
Bjuvs kommun	Jarl Gustavsson	Simrishamns kommun	Ingvar Bengtsson
Burlövs kommun	Gertrud Richter	Simrishamns kommun	Maria Engberg
Eslövs kommun	Ingela Lundqvist	Simrishamns kommun	Frida Svedin
Eslövs kommun	Mari-Liis Männik	Sjöbo kommun	Joel Tufvesson
Eslövs kommun	Torsten Helander	Sjöbo kommun	Jesper Bergnordh
ESS	Marianne Ekdahl	Sjöbo kommun	Monica Strömbeck
Helsingborgs stad	Gertrud Egnell	Skurups kommun	Jennie Luthander
Helsingborgs stad	Sofia Öreberg	Skurups kommun	Christina Cardell
Hässleholms kommun	Christina Zoric-Persson	SLU Alnarp	Anders Larsson
Hörby kommun	Stefan Winberg	SLU Alnarp	Erik Skärbäck
Höörs kommun	Bo Johansson	Staffanstorps kommun	Göran Berggren
Höörs kommun	Anne-Sophie Rockborn Fehniger	Staffanstorps kommun	Sofia Tjernström
Klippans kommun	Björn Pettersson	Staffanstorps kommun	Katarina Jeraeus
Kristianstad kommun	Daniela Krizanec	Svalövs kommun	Vlasta Sabljak
Kristianstad kommun	Martin Risberg	Svalövs kommun	Tommy Samuelsson
Kävlinge kommun	Göran Sandberg	Svedala kommun	Lena Gerdtsen
Kävlinge kommun	Tommy Persson	Tomelilla kommun	Bengt Alm
Kävlinge kommun	Fredrik Palm	Tomelilla kommun	Jörgen Prah
Landskrona stad	Lisa Lindekranz	Trafikverket	Andreas Åkerblad
Landskrona stad	Åsa Lindborg	Trafikverket	Magnus Bengtsson
Landskrona stad	Mattias Schriever-Abeln	Trafikverket	Alain Allouko
Lomma kommun	Nicolas Cronberg	Trelleborgs kommun	Claus Pedersen
Lomma kommun	Anders Nyquist	Trelleborgs kommun	Ann-Katrin Sandelius
Lomma kommun	Ulrika Håkansson Ström	Vellinge kommun	Hans Folkeson
Lomma kommun	Daniel Mathiasen	Ängelholms kommun	Diana Olsson
Lunds kommun	Ann-Mari Lindberg	Ängelholms kommun	Lena Åström
Lunds kommun/TI3	Eva Dalman	Östra Göinge kommun	Tomas Carvonen

Utgiven av Region Skåne – leadpart i TITA-projektet
www.essmax4tita.se

Tryck: Holmbergs, Malmö 2012
Design: Giv Akt Skåne
Papper: Arctic Volume Highwhite
Typsnitt: Newzald, Neutraface

Fotolista	
Sidan 17	Strukturbild för Skåne
Sidan 21	Strukturbild för Skåne
Sidan 23	Malmö kommun, Strukturbild för Skåne
Sidan 24	IBU-Öresund
Sidan 27	Strukturbild för Skåne
Sidan 28	Strukturbild för Skåne
Sidan 29	Strukturbild för Skåne
Sidan 32	FOJAB arkitekter
Sidan 33	FOJAB arkitekter
Sidan 35	FOJAB arkitekter
Sidna 37	Lars Anselm
Sidan 41	Strukturbild för Skåne
Sidan 45	Strukturbild för Skåne
Sidan 47	Strukturbild för Skåne, FOJAB arkitekter
Sidan 48	FOJAB arkitekter
Sidan 49	Strukturbild för Skåne
Sidan 51	FOJAB arkitekter

TA1

Tillgänglighet och attraktivitet

Samhällsplanering och transportinfrastruktur med ESS och MAX IV

Sammanfattning

Förväntningarna är stora på att forskningsanläggningarna ESS och MAX IV ska bli en språngbräda för tillväxt och dynamisk utveckling i Skåne. Men för att hela regionen ska få del av de spin-off-effekter som ESS och MAX IV kan innebära, krävs en mångfald av insatser från såväl kommuner som andra aktörer, både privata och offentliga. Därför gäller det nu att alla berörda tar ett gemensamt grepp och arbetar för hela regionens utveckling. Hur stora effekterna blir beror nämligen på hur väl kommunerna, regionen och övriga aktörer tillsammans lyckas mobilisera kring ESS och MAX IV. Detta är en av de viktigaste slutsatser som delprojektet Samhällsplanering och transportinfrastruktur har landat i.

Arbetet inom delprojektet har syftat till att utveckla samhällets förmåga att leverera den basinfrastruktur som etableringen av forskningsanläggningarna behöver avseende kommunikationer, bostadsbyggande och näringslivsutveckling. Det handlar om att stärka samhällsplaneringen i regionen på flera plan. Genom strategisk samhällsplanering kan vi skapa grundförutsättningarna för att ta tillvara på effekterna av etableringarna. De offentliga aktörerna behöver i högre grad bli pro-aktiva, drivande och innovativa i sin planering. Mycket behöver göras, och det behöver göras nu. Förhoppningen är att arbetet inom delprojektet ska bidra till att höja nivån på de insatser och den planering som redan görs av olika aktörer i regionen.

En av de faktorer som bidrog till beslutet att förlägga ESS och MAX IV till Lund NE är att tillgängligheten med bil till området där anläggningarna ska byggas redan idag är mycket god. Dessutom ligger det strategiskt till med tanke på närheten till en internationell flygplats, Kastrup. Men i ett hållbart samhälle är det nödvändigt att kunna erbjuda en väl fungerande kollektivtrafik som är punktlig och pålitlig.

En spårvagn mellan Lund NE och Lunds central ger en attraktiv, smidig och pålitlig kommunikation, som dessutom skapar stadsliv och attraktivitet genom hela stråket. Lunds central är en av Sveriges mest trafikerade järnvägsknutpunkter och en hel del måste göras för att den framöver ska fungera optimalt. Detsamma gäller för övriga delar av järnvägsnätet i Skåne. De viktigaste delarna av Tågstrategi 2037 bör, i projektets mening, vara en realitet när ESS och MAX IV står klara.

En fungerande bostadsmarknad är en förutsättning för regionens tillväxt. Bostadsbyggandet har dynamiska effekter genom att rörligheten på bostadsmarknaden ökar och därmed även rörligheten på arbetsmarknaden. För att kommunerna utanför Malmö/Lundregionen ska få del av spin-off-effekterna kring ESS och MAX IV är det viktigt att bostadsbyggandet kommer igång på allvar. Detta i alla delar av regionen och med ett varierat utbud av upplåtelseformer. Efterfrågan på ett flexibelt boende i goda kollektivtrafikstråk kommer att öka.

Hela Skåne måste göras attraktivt. Vid kollektivtrafikknutpunkterna måste det etableras mötesplatser med arbetsplatser, boende, handel och service. För att skapa utveckling i hela Skåne är det här de innovativa miljöerna med "entreprenörscaféer", företagsinkubatorer och företagsboxar måste integreras. Först då har ESS och MAX IV möjligheter att ge spin-off-effekter i hela regionen.

En viktig förutsättning för att hela Skåne ska få del av en dynamisk utveckling är att regionen uppfattas som attraktiv, tolerant och trygg. I det arbetet fyller den strategiska samhällsplaneringen en avgörande roll. Nyckelfaktorer som god tillgänglighet till snabba kommunikationer, attraktiva boendemiljöer och välfungerande samhällsservice kan bli avgörande för regionens förmåga att locka till sig nya invånare.

Innehåll

1. Bakgrund	8
Delprojekt TA 1, Samhällsplanering och transportinfrastruktur	10
Bakgrundsstudier	10
2. Syfte	12
Leveransmål	13
Effektmål	13
3. Resultat	14
De kommer till Skåne som en effekt av ESS och MAX IV	15
Effekter på bostadsmarknaden	18
ESS/MAX IV på agendan?	20
Effekter på näringslivet	21
Direkta effekter på näringslivet	22
Indirekta effekter på näringslivet	22
Kommunernas roll att locka till sig företag	22
Kopplingen till andra forskningsmiljöer i Skåne och Öresundsregionen	24
Transportinfrastruktur för ökad tillgänglighet	25
På den lokala nivån har följande åtgärder identifierats	26
På den regionala nivån har följande åtgärder identifierats	26
För den interregionala och nationella nivån har följande åtgärder identifierats	27
För den internationella nivån har följande åtgärder identifierats	29
Livskraftig ortsutveckling i hela regionen	29
Tillgänglighet	30
Attraktivitet och identitet	31
Hälsa och rekreation	32
Turism och evenemang	32
Marknadsföring	32
Mångfald och tolerans	33
Goda processer och samarbete	33
Attraktionsvärden att arbeta med	34
Fungerande samhälle	34
Smidig vardag	34
Professionella utvecklingsmöjligheter	35
Upplevelse och karaktär	35
Visionen för ESS och MAX IV och kommunernas bostadsbyggande, näringslivsutveckling och infrastrukturplanering	36
5. Slutsatser	38
6. Utmaningar, möjligheter och insatser	42
Utmaning: Att effekten av ESS och MAX IV kommer hela Skåne till del	44
Utmaning: Att mobilisera regionalt och nationellt	44
Utmaning: Att göra Skåne till en attraktiv och konkurrenskraftig region i ett internationellt perspektiv	46
Utmaning: Att skapa en smidig vardag där bostäder, kommunal service och arbetsplatser hänger ihop med hjälp av en god tillgänglighet	46
Utmaning: Att stärka toleransen och den internationella öppenheten i Skåne	48
Utmaning: Att skapa en fungerande bostadsmarknad	48
Utmaning: Att få fler företag att lokalisera sig i regionens olika orter/städer	49
En tänkbar framtida bild av Skåne 2040	50
6. Arbetet i projektet	52
Aktiviteter, framtagna rapporter och analyser	54
Möten och övriga aktiviteter inom delprojektet	54

1.

Bakgrund

Projektet "Samhällsplanering och transportinfrastruktur" har varit ett av nio delprojekt inom ramen för "ESS MAX IV i regionen-TITA" som drivits under åren 2010–2012. TITA-projektets övergripande syfte är att utifrån etableringen av forskningsanläggningarna ESS och MAX IV stärka innovationsstrukturen, tillgängligheten och attraktiviteten i regionen. Detta för att på bästa sätt maximera samhällsnyttan och ta vara på de spin-off-effekter anläggningarna kan generera i fråga om ökad tillväxt och nya arbetstillfällen.

Genom TITA har Region Skåne, Region Blekinge, samtliga skånska kommuner och ytterligare ett stort antal offentliga aktörer framgångsrikt lyckats enas och kraftsamla kring dessa frågor. Det har i sig stärkt samarbetsklimatet i regionen och banat väg för vidare mobilisering och samverkan.

Etableringen av forskningsanläggningarna ESS och MAX IV är de enskilt största satsningarna på forskningsinfrastruktur i Sverige. De kommer med stor sannolikhet att bidra till nya forskningsgenombrott inom life science och materialvetenskap och förväntas möjliggöra ett europeiskt nav för världsledande forskning inom en rad olika områden.

European Spallation Source, ESS, är ett planerat, flervetenskapligt forskningscentrum baserat på världens mest kraftfulla neutronkälla. Där ska forskare kunna mötas och studera en mängd olika material, allt från plaster och proteiner till mediciner och molekyler, i syfte att förstå hur de är uppbyggda och hur de fungerar. ESS innebär helt nya forskningsmöjligheter inom bland annat material, bioteknik, medicin, ingenjörsvetenskap, grundläggande fysik, energiteknik och miljöteknik. ESS är ett sameuro-

peiskt projekt med 17 partnerländer bakom sig. Anläggningen förväntas stå klar år 2019 och vara i full drift år 2025.

Läs mer om ESS på www.ess.se

MAX IV är en synkrotronljusanläggning med världsunik prestanda som öppnar upp för nya framsteg inom materialvetenskap, biologi, medicin – för att bara nämna några forskningsfält. MaxLab existerar redan och är ett svenskt, nationellt laboratorium, vilket sedan mitten av 1980-talet genererat ny kunskap inom t ex miljövetenskap, lifescience och nanoteknologi. Den nya anläggningen, MAX IV, beräknas stå klar år 2015.

Läs mer om MAX IV på www.maxlab.lu.se

Före TITA-projektet genomfördes under åren 2008/2009 projektet "Effekter på regional utveckling vid etablering av ESS" vars syfte var att få en bättre bild av vad som krävs för att tillvarata utvecklingsmöjligheterna som kan uppstå vid en etablering av ESS i Lund. Projektet tog fram rapporten "ESS i Lund – effekter på regional utveckling" som visar hur stora tillväxteffekterna från etableringen av ESS och MAX IV blir på regionens tillväxt och att effekterna är beroende av hur väl vi lyckas ta emot ESS och MAX IV.

I rapporten bedöms ESS kunna leda till fler sysselsatta fram till 2040 och en ackumulerat högre BRP på 214 miljarder 2040. Förutsatt denna tillväxtökning skulle effekten på bostadsmarknaden vara en ökad efterfrågan på cirka 500 bostäder per år i Skåne, en ökad efterfrågan på cirka 7 000 m² kontorsyta per år och en ökad belastning på infrastrukturen. För att möjliggöra ett ökat bostadsbyggande, ökad yta för kontor och andra verksamheter, och en uppgradering

av infrastrukturen, behöver den regionala samverkan i Skåne stärkas. Om ESS och MAX IV ska ge önskade effekter i hela regionen måste kommunerna ha kunskap om vad etableringen kan innebära och ta hänsyn till detta i arbetet med översiktsplaner, bostadsförsörjningsprogram, trafikplaner och liknande strategiska dokument.

Inom **Strukturbild för Skåne** arbetar Region Skåne med att tydligare koppla samman det regionala utvecklingsprogrammet med kommunernas översiktsplanering. Fysisk planering är ett kommunalt ansvar, men en hållbar utveckling för hela Skåne kräver ett regionalt perspektiv och ett ökat samarbete mellan samhällsplaneringens olika parter. Strukturbild för Skåne arbetar sedan 2005 med att ta fram en gemensam kunskapsbas om utvecklingen i Skåne och de skånska kommunerna. Det är ett kontinuerligt arbete med att fördjupa och vidareutveckla en dialog med kommunerna i frågor om fysisk planering och dess utvecklingsmöjligheter.

Tillväxten i Skåne ger förutsättningar att växa och utvecklas, men den medför samtidigt stora utmaningar. En stark befolkningstillväxt innebär exempelvis ett tryck på bostadsmarknaden och att fler bostäder behöver byggas. Samtidigt som det finns ett tryck på att bygga mer, är det också viktigt att värna om oexploaterad mark och då särskilt jordbruksmarken av världsklass. För att sysselsättningen ska öka är även god tillgänglighet en avgörande faktor. Något som i sin tur ställer krav på markanvändningen, det är till exempel inte möjligt att kollektivtrafikförsörja en väldigt spridd bebyggelse. Att förtäta är även centralt ur klimatsynpunkt. Den fysiska planeringen är ett viktigt verktyg att använda för att skapa förutsättningar för att möta de utmaningar Skåne står inför.

Delprojekt TA1, Samhällsplanering och transportinfrastruktur

Delprojekt TA1, Samhällsplanering och transportinfrastruktur, har verkat för att öka kunskapen hos kommuner och andra berörda aktörer om vad etableringen kan innebära för samhällsplaneringen. Projektet har genom fördjupade analyser i diskussioner och workshoppar arbetat med frågor om vilka insatser som är avgörande för att de positiva effekterna ska komma hela regionen till godo. Behovet av samordnad planering för ett effektivt utnyttjande av marken, behovet av infrastruktursatsningar, ökat bostadsbyggande och ett synliggörande av regionen som en attraktiv region med utvecklingspotential är frågor som diskuterats.

Arbetsgruppen inom delprojektet har bestått av ett brett samarbete mellan 25 kommuner i Skåne, ESS, Lunds universitet, SLU Alnarp, Malmö högskola, Skånetrafiken, Länsstyrelsen, Trafikverket och Region Skåne. Arbetet i delprojektet har genomförts av Avdelningen för regional utveckling inom Region Skåne. Erfarenheter och resultat från delprojektet kommer att tas med som underlag i det fortsatta arbetet med en regional utvecklingsstrategi, Strukturbild för Skåne samt i processen kring Regional Transportinfrastruktur, där kommunerna är viktiga aktörer.

Bakgrundsstudier

Under projektets gång har 11 konsultstudier genomförts, vilka har resulterat i följande rapporter. Dessa konsultstudier ligger till grund för de resultat, utmaningar, möjligheter och insatser som redovisas i denna delaktivitetsrapport "Samhällsplanering och transportinfrastruktur". Konsultrapporterna kan laddas ner på www.essmax4tita.skane.com.

Konsultrapporter som grund för denna rapport "TA1 Tillgänglighet och attraktivitet – Samhällsplanering och transportinfrastruktur med ESS och MAX IV".

2.

Syfte

Syftet med delprojekt TA1, *Samhällsplanering och transportinfrastruktur*, är att synliggöra regionen som en attraktiv region med god tillgänglighet och goda möjligheter att dra nytta av de positiva effekter som etableringen av forskningsanläggningarna förväntas föra med sig. Visionen för ESS ska konkretiseras och omsättas på kommunal fysisk planering. De långsiktiga effekterna av ESS och MAX IV på arbets- och bostadsmarknaden, liksom behovet av infrastruktursatsningar till följd av anläggningarna, ska identifieras och tydliggöras för att underlätta planberedskapen i kommunerna. Kunskapen hos kommuner och övriga aktörer om behovet av samordnad planering ska öka för ett effektivt utnyttjande av marken.

Leveransmål

Arbetet inom delprojektet ska resultera i ökad kunskap om vilka effekter etableringen av ESS och MAX IV kan ge och vilka krav på samhällsplaneringen detta innebär, samt vilka behov av insatser som är viktiga för att maximera de regionala effekterna på utveckling och tillväxt. Behovet av vilken transportinfrastruktur som krävs för att regionen ska kunna dra maximal nytta av ESS och MAX IV ska

tydliggöras. Planerings- och kunskapsunderlag ska tas fram avseende samspelet och tillgängligheten mellan arbete, bostad, service etc. Underlag som Strukturbild 2.0 och regional infrastrukturplanering kan arbeta vidare med och som kommunerna kan använda i samband med översiktsplaneringen.

Effektmål

Projektets långsiktiga mål är att det, med framtaget planerings- och kunskapsunderlag, sker en kunskapspridning kring de långsiktiga effekterna och möjligheterna av etableringen av ESS och MAX IV. Den regionala samverkan ska stärkas för att möjliggöra ett ökat bostadsbyggande, förbättrad infrastruktur, lokalisering av verksamheter (till exempel kontorslokaler) samt eventuellt fler internationella skolor i attraktiva lägen. Arbetet med att stärka regionen som en attraktiv plats att bo, arbeta och vistas i ska fortsätta. Samverkan ska öka mellan olika funktioner med syfte att vidga arbetsmarknaden och öka företagens möjligheter att hitta rätt kompetens. Regionen ska uppfattas som attraktiv för högutbildad internationell arbetskraft, som arbetar i verksamheter direkt eller indirekt kopplade till ESS och MAX IV.

3.

Resultat

De kommer till Skåne som en effekt av ESS och MAX IV

Anläggningarna ESS och MAX IV kommer att påverka Skåne och dess befolkning. För att Skåne ska kunna dra största möjliga nytta av anläggningarna är det viktigt att regionens olika aktörer får en bild av vilka grupper det rör sig om och vilka önskemål de som flyttar till Skåne förväntas ha. Med hjälp av denna kunskap kan kommuner, näringslivet med flera förbereda sig på bästa sätt för den service och tillgänglighet som kommer att efterfrågas i ett framtida Skåne.

De förväntade effekterna kan delas in i två grupper; direkta effekter och indirekta effekter. De direkta effekterna kommer inte att ge särskilt stor påverkan på regionens arbets- och bostadsmarknad. I denna grupp ingår personer som är anställda på anläggningarna, ca 800 personer, användarna som utför experimenten, ca 4 000–5 000 personer om året som besöker anläggningarna, leverantörerna som utför service samt konsulter som anlitas av anläggningarna, sammanlagt ca 3 000 personer.

Av de 800 personer som kommer att arbeta vid anläggningar finns ett antal forskare med specialistkompetens. Majoriteten av dem antas ha familj och vissa specialister rekryteras internationellt. Att kunna locka dessa nyckelpersoner att arbeta och bosätta sig i regionen är centralt för att anläggningarna ska fungera. För att de ska välja att arbeta på ESS eller MAX IV och bosätta sig med sin familj i ett nytt land måste det finnas förutsättningar för att hela familjen ska kunna trivas. De ska kunna bosätta sig inom rimligt pendlingsavstånd till anläggningarna och de ska ha möjlighet att hyra sin bostad – villa

Stereotyper som väntas komma till Skåne som en effekt av etableringen av ESS och MAX IV.

Användarnas preferenser.

Preferenser för personer ur grupperna spin-off, gästforskare, studenter, kongressdeltagare och turister.

eller lägenhet, möblerad eller omöblerad. Den medföljande ska kunna hitta ett arbete och barnen kunna få plats i internationell skola med hög kvalitet. Att få hela familjen att trivas är avgörande för om dessa nyckelpersoner ska vilja stanna i regionen.

Omkring 4 000–5 000 användare per år kommer att besöka anläggningarna för att utföra experiment. Om varje användare stannar i genomsnitt en vecka, innebär det att cirka 100 personer befinner sig på de två anläggningarna, utöver de 800 anställda. Det rör sig inte om en stor mängd besökare åt gången, men det är en viktig förutsättning att all kringsservice fungerar smidigt. Användarna arbetar dygnet runt med att utföra tester och experiment. De har behov av hotell eller lägenhetshotell med korta avstånd till anläggningarna, kringsservice innehållande allt från måltider till kemtvätt. Det är viktigt att kommunikationerna till och från Lund NE och Kastrup/Sturup fungerar väl.

För att anläggningarna ska fungera behövs cirka 3 000 drifts- och skötseljänster, allt från tekniska specialister till restaurangpersonal. Denna grupp kommer huvudsakligen från Sverige, har genomsnittliga inkomster och avviker inte från resten av befolkningen avseende boendepreferenser, krav på service, utbud och infrastruktur.

Det som är av störst intresse för Skåne ur ett lokalt och regionalt planeringsperspektiv och som kan bidra till regionens tillväxt och utveckling är de

indirekta effekterna, de effekter som är svåra att uppskatta till antal och omfattning, men som utgör den stora potentialen för regionens alla kommuner. I denna grupp ingår gästforskare, studenter, turister, kongressdeltagare samt spin-off, det vill säga anställda i företag som startats med forskningsanläggningarna som bas, samt alla de som arbetar i övriga verksamheter som växer tack vare anläggningarna, till exempel personal inom offentlig och privat tjänstesektor och i tillverkande företag. Personerna i spin-off-gruppen utgör det största antalet, men är differentierade, varför det är svårt att ge en fullständig bild av dem. Gruppen är spretig, precis som samhället i stort är. Att kunna erbjuda attraktiva och levande orter, med attraktivt boende och goda kommunikationer, är viktiga framgångsfaktorer för att lyckas attrahera denna grupp.

Sammanfattningsvis kan konstateras att alla grupperna ovan, såväl inom gruppen direkta som indirekta effekter, är intressanta för regionen att attrahera. Därför är det viktigt att kommunerna tar egna initiativ och utvecklar de orter som de önskar ska hysa nya bostäder och arbetsplatser eller som ska locka till sig fler besökare. Kollektivtrafikknutpunkterna behöver göras attraktiva med mötesplatser som skapar trygghet och som visar områdets identitet. Med tät bebyggelse och levande mötesplatser blir det mer attraktivt att arbeta och bo i stora delar av Skåne.

Effekter på bostadsmarknaden

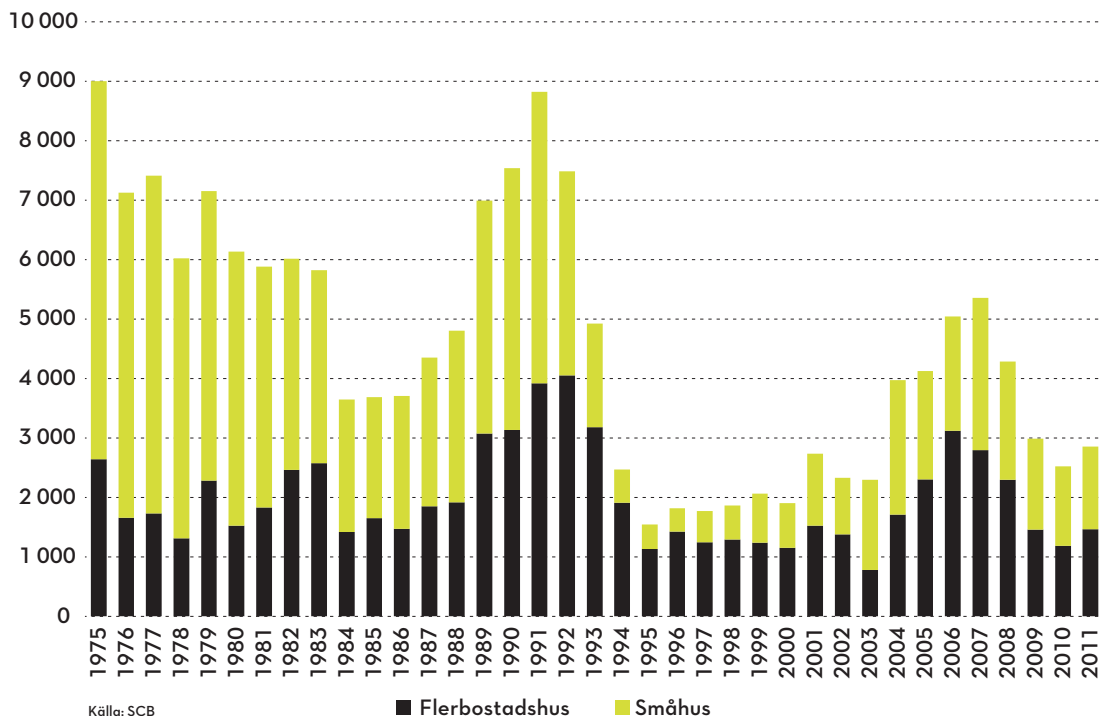
En väl fungerande bostadsmarknad har stor betydelse för den ekonomiska tillväxten i regionen. Skånes befolkning växer kraftigt, men bostadsbyggandet har inte kommit upp i samma takt som befolkningsökningen, vilket har skapat bostadsbrist i många kommuner. Beredskapen för att möta en ökad efterfrågan på bostäder är låg, framförallt när det gäller ökad efterfrågan på hyresrätter. Hyresrätten är nödvändig för att en region ska kunna växa och vara produktiv. Samtidigt har det på senare år blivit påtagligt mer lönsamt att producera bostadsrätter än hyresrätter. Efterfrågan på bostäder är större än

utbudet vilket gör att priserna ökar. På 20 år har priserna på småhus fyrdubblats i Skåne.

Målet i det regionala utvecklingsprogrammet är att det ska byggas 5 000 lägenheter per år i regionen, men så mycket har det inte byggts på 20 år i Skåne. De senaste 10 åren har det byggts i genomsnitt 3 500 bostäder per år i regionen. Med ESS och MAX IV förväntas efterfrågan på bostäder öka. Det kommer att innebära ett ökat tryck på bostadsmarknaden, en marknad som redan idag präglas av en bristsituation. Inledningsvis kommer en ökad efterfrågan framförallt att synas i Malmö/Lundregionen, därefter kommer en spridning att ske till övriga Skåne.

Bostadsbyggandet i Skåne efter miljonprogrammet 1975–2011

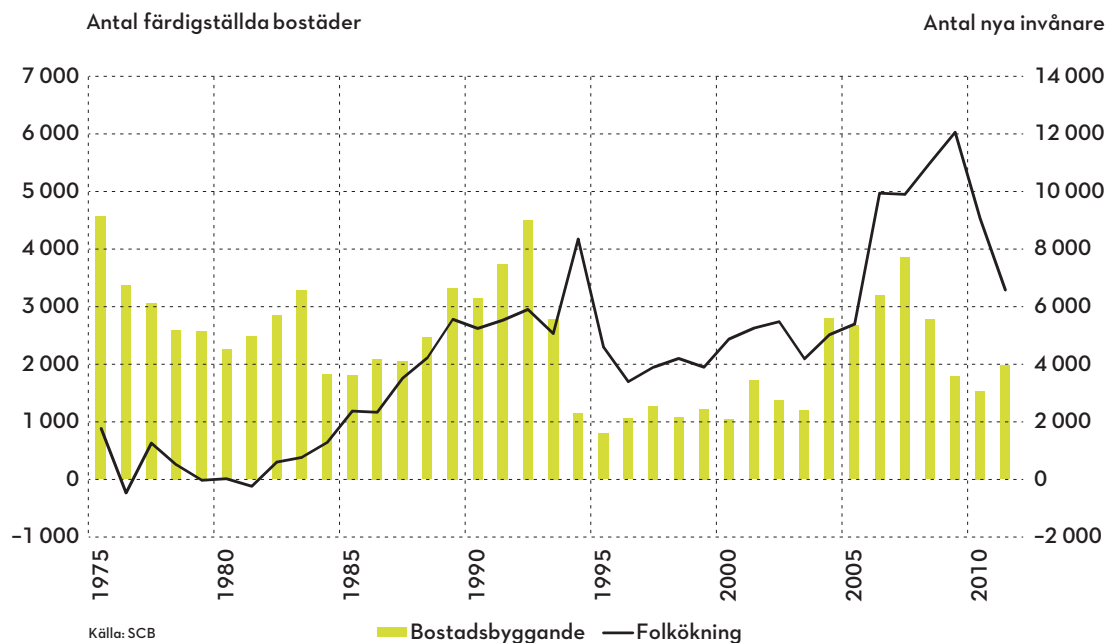
Antal färdigställda bostäder

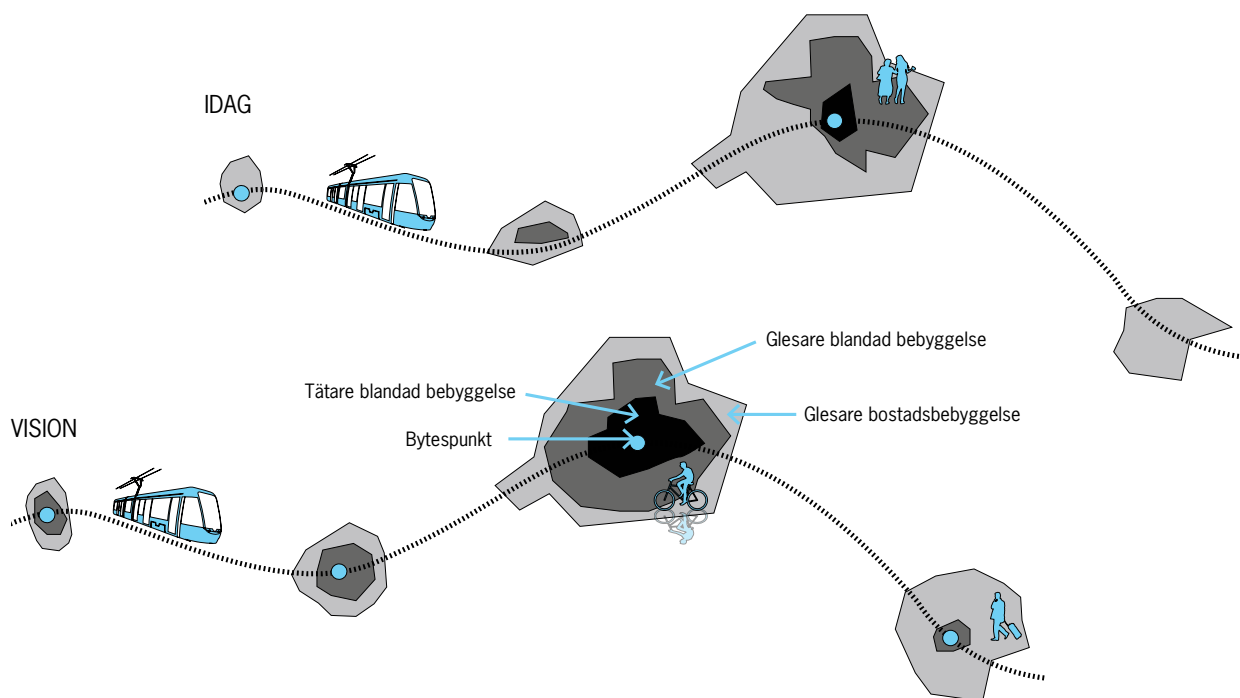

Bostadsbyggandet ser likadant ut i Skåne som i övriga landet efter miljonprogrammets dagar. Under åren 2004–2008 byggdes relativt sett fler bostäder i Skåne än i resten av landet. Det blev en stark tillväxt efter etableringen av Öresundsbron som påverkade näringslivet och efterfrågan steg kraftigt i regionen.

Hindren för ett ökat bostadsbyggande är många och kända, men svårlösta. Några exempel på hinder som studien identifierat är: högvärdig åkermark, riksintressen, plan- och bygglovsprocess, kommunala särkrav och specifika önskemål som är kostnadskrävande. Andra förklaringar till varför det byggs så lite är höga produktionskostnader i förhållande till en låg betalningsförmåga, skatteregler, bristande konkurrens och dålig planering. Politiska beslut, ekonomisk politik, nya lagar och regler har haft stor betydelse för hur bostadsbyggandet har utvecklats över tid.

Nya bostäder och nya invånare i Stor-Malmö 1975–2011

Kommunerna har en viktig roll när det gäller att få till stånd ett ökat bostadsbyggande. Kommunerna styr genom planmonopol, politisk vilja och målsättningar för var och hur bostadsbyggande kan bli aktuellt. Översiktsplaner, strategiskt markförvärv och tydliga utbyggnadsstrategier är några redskap som kommunerna kan använda för att visa marknaden vilken ambition kommunen har avseende bostadsbyggande. Den regionala samverkan är viktig. Ingen bostadsmarknad känner av kommungränserna och människor rör sig utan hänsyn till administrativa gränser. Utökad samverkan kan vara en nyckel till att få igång ett ökat bostadsbyggande. En dialog över kommungränserna är en förutsättning för att mobilisera tillsammans och inte konkurrera ut varandra.

En framgångsfaktor för nyproduktion av bostäder är tillgänglighet. Idag väljer man bostad efter var man vill bo och inte efter var arbetsplatsen ligger. Därför är tillgängligheten avgörande, det vill säga möjligheten att snabbt och smidigt kunna färdas mellan bostad och arbete. Enligt WSP:s analys är det de täta, urbana miljöerna, med hög tillgänglighet till arbetsplatser, service och kultur, som är de mest attraktiva idag och som har bäst förutsättningar för

nyproduktion av bostäder. Det krävs att man bygger rätt – rätt typ av bostad och på rätt plats. Nya bostadsområden kan få bättre möjligheter genom utbyggnad av kollektivtrafiken. Det är viktigt att kommunerna i deras översiktsplaner skapar goda mötesplatser vid kollektivtrafiknära knutpunkter så att det höjer attraktiviteten. Med ökad tillgänglighet och ökad attraktivitet följer också en ökad betalningsvilja för boendet.

ESS/MAX IV på agendan?

De intervjuer som WSP har genomfört med aktörer på bostadsmarknaden visar att endast ett fåtal av byggherrarna har ESS och MAX IV på agendan. Många tror att den efterfrågan som genereras av etableringarna endast kommer att ha liten betydelse och att efterfrågan kommer att rymmas inom den ordinarie bostadsmarknaden. Uppfattningen är att utvecklingen av bostäder enbart kommer att ske i Malmö och Lund. Flertalet aktörer anser att då det kommer att röra sig om en betalningsstark kundgrupp, kommer marknaden att lösa den efterfrågan.

För att ESS och MAX IV ska ge positiva spin-off-effekter är det viktigt att förstå vilket behov av bostä-

der de nya målgrupperna har. Dessutom, för att bristen på bostäder inte ska hindra de positiva spin-off-effekter som anläggningarna förväntas medföra för hela regionen, måste det finnas beredskap för att kunna tillgodose behovet av bostäder, i antal, i upp-låtelseformer och i rätt läge.

Det kommer inte enbart att röra sig om en betalningsstark kundgrupp, även om den även fortsättningsvis kommer att vara betydelsefull för bostadsmarknaden. Efterfrågan kommer att öka även från studenter, gästforskare och anställda i offentlig och privat verksamhet, som utvecklas på grund av den ökade aktivitet som anläggningarna ger upphov till. Det kan således även handla om anställda inom hotell- och restaurangbranschen, en bransch som förväntas växa som en effekt av anläggningarna. Allt pekar på att Lunds och Malmös attraktivitet som studieorter kommer att öka, såväl för svenska som för utländska studenter och gästforskare. För att kunna svara upp mot detta ökade intresse och ta vara på de fördelar det innebär att fler och fler söker sig till regionen, måste det erbjudas bostäder.

Enligt den kartläggning som Tyréns har gjort, antas den kringpersonal till anläggningarna och övrig arbetskraft som rekryteras inom Sverige och Norden, inte ha några avvikande boendepreferenser. Den stora skillnaden är att de specialister som rekryteras internationellt i större utsträckning kommer att efterfråga ett mer flexibelt boende. Det kommer troligtvis även de gästforskare och studenter, som kommer att bo i regionen en begränsad tid, att göra.

De direkta effekterna, som beskrivs i kapitlet ovan, kommer främst att påverka bostadsmarknaden i Malmö/Lundregionen, medan de indirekta effekterna har en potential att bli betydande för hela regionen och något som alla kommuner bör ta med i sin planering. Troligen är det den så kallade spin-off-gruppen som är aktuell för de flesta kommunerna i Skåne. De samlade effekterna på bostadsmarknaden kan sammanfattas enligt följande:

- Ökad efterfrågan på flexibelt bekymmersfritt boende
- Ökad efterfrågan på hyresrätter, lägenhetshotell och möjlighet att vara inneboende
- Attraktiva boendemiljöer i kollektivtrafiklägen lockar till bosättning utanför Malmö/Lund-regionen
- Om inte studenterna ska bli de stora förlorarna, krävs större produktion av studentbostäder

Studier visar att en stor andel av svenskarna vill äga sitt boende. Flera trender pekar dock mot att detta är på väg att ändras. Vi blir alltmer rörliga och efter-

frågar ett mer flexibelt och bekvämt boende, något som hyresrätten kan erbjuda. Tjänster i och till hemmet blir mer vanligt och hyresrätten är ett koncept som kan utvecklas och bli än mer bekvämt och attraktivt för framtidens moderna individer och familjer. En större efterfrågan på hyresrätter är att förvänta.

Utan en fungerande bostadsmarknad har arbetsmarknaden svårt att dra till sig rätt arbetskraft och utan en attraktiv arbetsmarknad blir även bostäderna mindre attraktiva. En icke fungerande bostadsmarknad kan alltså hämma tillväxten. Om regionen ska dra nytta av etableringen av ESS och MAX IV är det avgörande att bostadsmarknaden fungerar.

Effekter på näringslivet

När anläggningar av sådan dignitet som ESS och MAX IV etablerar sig på nya platser får det en påverkan på samhället och näringslivet. Hur stor denna påverkan är eller blir kan vara svår att sätta om innan anläggningarna faktiskt har uppförts och är i drift. Det kan också ta många år innan den fulla effekten av etableringarna syns. Effekterna för näringslivet kan delas in i direkta och indirekta effekter. De direkta effekterna ger relativt små effekter på näringslivet i Skåne. De indirekta effekterna däremot är betydligt större, men svårare att fastställa. De indirekta effekterna spänner över flera delar av sysselsättningen.

Det handlar om att kommersialisera produkter som på något sätt genererats av anläggningarna och om att utnyttja alla de möjligheter som uppstår då regionen växer med fler människor. Det kan även handla om att fler företag vill flytta till Skåne eftersom regionen på grund av anläggningarna upplevs som attraktiv att etablera sig i. Det är alltså de indirekta effekterna som utgör den stora potentialen för Skånes näringsliv.

I framtidsscenariot som beskrivs i rapporten ”ESS i Lund – effekter på regional utveckling” lyfts visionen för år 2030 där regionen genom forskningsanläggningarna ESS och MAX IV ska gestaltas som en attraktiv och väl positionerad kunskapsregion med ett världsrykte byggt på vetenskaplig excellens och relevans. Nya, kreativa, innovativa och fungerande samarbetsformer ska locka nya företag, generera nya arbetstillfällen och attrahera internationellt riskkapital. ESS och MAX IV kommer att leda till att nya företag etablerar sig i regionen förutsatt att det är tillräckligt enkelt och attraktivt.

I byggskedet antas 30 procent av investeringen komma regionen till gagn bland annat i form av löner. Därefter kommer driftkostnaden på cirka en miljard kronor årligen att påverka regionens tillväxt och anläggningen kan skapa spin-off-effekter då det blir attraktivare för andra företag att etablera sig i regionen.

Direkta effekter på näringslivet

Direkta effekter är de effekter som är kopplade direkt till anläggningarna, till exempel arbetskraft på anläggningarna. Resultat från utredningar om näringslivsutvecklingen i närområdet kring anläggningar som ESS och MAX IV visar att ett arbetstillfälle på anläggningarna genererar 3,8 arbetstillfällen i närområdet. Om detta antagande appliceras på ESS och MAX IV innebär det att de 800 arbetstillfällena på anläggningarna skapar ca 3 000 arbetstillfällen i närområdet. Arbetstillfällena består av leverantörer av tjänster till anläggningarna, det vill säga direkta kringtjänster inom materialteknik, service med mera. Merparten av dessa arbetstillfällen kommer att lokaliseras i nära anslutning till anläggningarna i Lund. Tillväxten av forsknings- och utvecklingsföretag är koncentrerad till Lund och nio av tio arbetstillfällen inom forskning och utveckling ligger i sydvästra Skåne på grund av närheten till universitet och högskolor. Med ESS och MAX IV kommer detta etableringsmönster med stor sannolikhet att hålla i sig och företag med bäring på forskning och utveckling kommer även fortsättningsvis att vilja etablera sig nära detta kluster.

Indirekta effekter på näringslivet

De indirekta effekterna är svårare att mäta än de direkta effekterna. De är också svårare att konkretisera. De har en geografiskt bredare spridning än de direkta effekterna. Framgångsfaktorerna för de indirekta effekterna beror till stor del på hur olika aktörer lyckas samverka och hur attraktiv regionen upplevs. För att nå de indirekta långsiktiga effekterna behöver vetenskapliga framsteg omvandlas till teknisk kunskap som genererar nya företag och produkter. Anläggningarna kan ge upphov till konkreta effekter i form av:

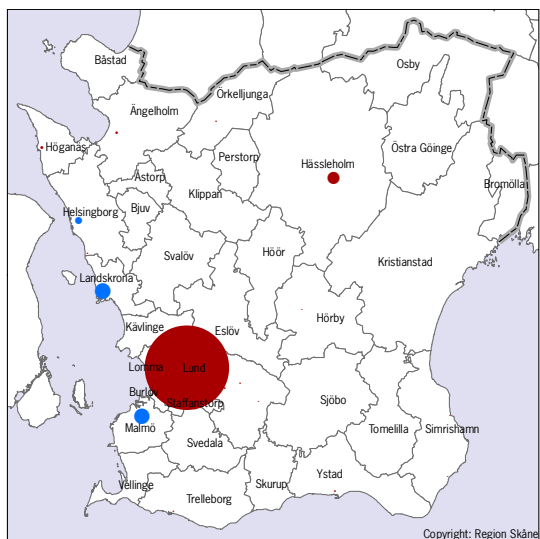
- Lokaliseringseffekter – ett internationellt teknologiskt kluster som drar till sig högteknologisk företagsverksamhet och kvalificerad arbetskraft
- Avknoppningseffekter – forskningsresultat som leder till att nya företag startas och därmed gynnar den ekonomiska tillväxten.

Regionen kommer att bli mer attraktiv för internationella experter och de stora forskningsanläggningarna kan öka intresset bland ungdomar för tekniska ämnen, vilket på sikt kan stärka regionens konkurrenskraft. Anläggningarna kommer att kunna fungera som en av katalysatorerna för att stärka Skåne som en attraktiv region. De kan sätta Lund på världskartan precis som Cern och andra anläggningar gjort med sin omgivning. Det kommer att bli lättare att marknadsföra Lund och regionen och det kommer att stärka Lunds universitet.

Kommunernas roll att locka till sig företag

En bransch som delprojektet har fördjupat sig i är kongress- och eventbranschen. Idag har Skåne en godkänd kapacitet om den kommande anläggningen i Malmö – Malmö Cultural Center räknas in. Helsingborg och Kristianstad tillsammans med Malmö har en god kapacitet. Däremot är det en sämre kapacitetsnivå i Lund. En viktig lärdom från andra städer är att en kongressverksamhet har svårt att bära sig ekonomiskt om den står som solitär investering. Men om den däremot kopplas ihop med till exempel ett företagshotell, kontorshus finns det vinster att göra. Forskare behöver kunna koncentrera sig på det innehållsmässiga arbetet och få stöd med det praktiska. Därför efterfrågas professionell kongressadministration. Branschen inom området kongresser och events har en potential att öka i och med anläggningarna och den kompetens som dras till dem. Forskarkonferenser varvat med konserter och andra typer av evenemang kan öka. Men det kräver administration och marknadsföring.

Företagshotell samt inkubatorer är något som det troligen kommer att finnas ett ökat behov av. Ekono-

Karta 4: Procentuell sysselsättningsförändring inom FoU i Skånes tätorter 1998-2008

Procentuell sysselsättningsförändring inom FoU i Skånes tätorter 1998-2008. Källa: Framtidens näringsliv – vilka krav ställer det på den fysiska planeringen?

miskt bär de sig generellt bra och beroende på verksamhet kan flera av Skånes kommuner vara attraktiva för den typen av satsning. Företagsinkubatorer eller företagsboxar gör det möjligt för till exempel ett litet företag att hyra kontorsplats och få hjälp med det administrativa. Gamla industribyggnader, helst i centrala eller kollektivtrafikknutpunktslägen, kan fungera som billiga kontor. Flera av de skånska

orterna har ett mycket aktivt näringsliv med många småföretagare, konstnärer och ett rikt kulturutbud. Låt detta engagemang ta plats i staden på olika sätt så att besökare och invånare ser att kommunen sjuder av kreativa krafter.

En framgångsfaktor är att kommunerna (själva eller i kluster) nischer sig mot specifika näringslivs-branscher, vilket kan bli en viktig profileringsfråga. För att det ska kunna utvecklas nya branscher och företag krävs en medveten satsning – på lokal, regional och statlig nivå. Ska detta ske i hela Skåne måste det satsas på planering och tillgänglighet. Att locka till sig nya företag hänger samman med förmågan att locka till sig nya människor. Företagen flyttar numera i större utsträckning dit människorna är och där den kvalificerade arbetskraften finns. En bra grundskola är exempel på vad som skapar en attraktiv livsmiljö, som indirekt bidrar till företagsetableringar. God tillgänglighet till robust it-infrastruktur till rimlig kostnad möjliggör distansarbete och ger tillgång till digitala tjänster via nätet. En tillräckligt hög kapacitet på bredbandsuppkopplingen betyder mycket för om företag kan stanna kvar på en ort eller för att en ort ska kunna locka till sig nyetableringar. En attraktiv ort med spännande och nyskapande mötesplatser kopplat till kollektivtrafik är ett annat sätt att locka näringsliv och boende.

I Skåne finns stor potential att förtäta kring kollektivtrafik. I flera orter finns stora obebyggda ytor alldeles intill kollektivtrafikknutpunkten, såsom parkeringsplatser, spilltor, jordbruksmark samt storskaliga verksamheter med få anställda. Störst andel av arbetspendlarna väljer tåget före bilen om arbetsplatsen ligger inom 600 m från stationen. Det är viktigt att planera för kontor, verksamheter och bostäder in till kollektivtrafikknutpunkten. Detta medför också att området vid knutpunkten upplevs tryggt, vilket gör det mer attraktivt och lättanvänt.

Kopplingen till andra forskningsmiljöer i Skåne och Öresundsregionen

Öresundsregionen är idag ett av Europas ledande vetenskapskluster med 100-tals företag, 10 universitet, 32 sjukhus, 7 life science parks samt 6 inkubatorer. Danmark erbjuder idag regional klusterkapacitet genom bland annat Medicon Valley, som även innefattar svensk inblandning. Medicon Valley anses vara världens ledande forskningsplattformar inom cancer, diabetes mm. Den stöds av en samverkan mellan näringsliv, sjukhus, universitet och offentliga forskningsinstitutioner och utgörs av danska och svenska partner, till exempel Invest in Skåne. Under ett sekel har regionen varit platsen för ledande forskningsintensiva företag såsom H. Lundbeck, LEO Pharma, Novo Nordisk samt öppna innovationsarenor som Mobile Heights, Media Evolution, Sustainable Business Hub. Närvaron av sådana ledare inom företagsvärlden attraherar andra företag med kompletterande produkter och service. Tillsammans skapar de ett levande regionalt innovationssystem. 2010 skapade Danmark, i de södra regionerna, även "The Welfare Tech Region". "The Welfare Tech Region" är ett marknadsdrivet kluster för välfärdsteknologi i Danmark, som utvecklar företag och skapar innovation genom samarbete mellan privata och offentliga

parter inom hälsa och välfärdsfrågor. Genom Welfare Tech kan man få hjälp med att hitta rätt utvecklingspartner, träffa inköpare, komma i dialog med brukare och få nätverksstöd och coaching.

Många länder runt om i världen har liknande initiativ på gång. Utmaningen ligger dock i att bygga den nödvändiga kompetensbasen som behövs för att vårda initiativen så att de kan bli globalt konkurrenskraftiga. Danmark har en lång tradition av användar-driven innovation. Dessa strategier skulle kunna stärkas genom entreprenöriella universitet som involverar studenterna och skapar starka kopplingar mellan forskning och näringsliv.

Att erkänna vikten av regioner som innovationscentra är en sak. Att ha en stat och regering som stöttar den dynamiska utvecklingen i regioner kommer däremot att bli den mest brådskande politiska förändringen de kommande decennierna.

En stor potential som finns i och med ESS och MAX IV är därmed att strategiskt och tillgänglighetsmässigt koppla sig till andra innovationscentra i Öresundsregionen, likt de som nämns ovan. Det ger en ökad kritisk massa och arbetsmarknadskapacitet vilket kan leda till ökad tillväxt. Det kräver att Skånes aktörer även kopplar sig ur ett infrastrukturperspektiv till de innovationscentra som Öresundsregionen idag hyser. Då kan möten och samverkan mellan forskning och näringsliv uppstå, nya innovationer och företag komma till stånd.

Transportinfrastruktur för ökad tillgänglighet

Investeringar i infrastruktur lägger den fysiska grunden för tillgänglighet mellan människor och tillgänglighet till arbetsmarknaden. För att skapa sysselsättning behövs en arbetsmarknad som kan erbjuda valmöjligheter. Valmöjligheterna behöver göras tillgängliga så att en smidig vardag kan uppnås. Utifrån perspektivet ESS och MAX IV så utgör anläggningarna möjlighet till sysselsättning såväl direkt som indirekt. Därför är tillgängligheten till och från anläggningarna viktig. Utifrån anläggningarnas perspektiv blir det viktigt att finnas i en tillgänglig region så att den kompetens man söker attrahera finner platsen attraktiv. För att effekterna av anläggningarna ska kunna tillgodogöras hela Skåne blir det viktigt att hela Skåne tillgängliggörs, inte bara anläggningarna. Först då blir det möjligt med spinn-off-effekter. Effekterna av anläggningarna på infrastrukturen är lokal. För att få spin-off i hela Skåne måste ett attraktivt Skåne skapas. Då är ökad tillgänglighet med hjälp av mer infrastruktur en viktig komponent bland fler.

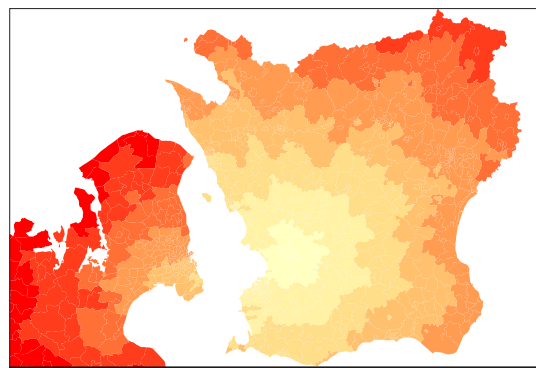
En väl fungerande transportinfrastruktur har stor betydelse för kommunernas och regionens utveckling. Kvaliteten på infrastrukturen kommer direkt att påverka möjligheterna att dra nytta av ESS och MAX IV. Anläggningarna ligger väl placerade ur arbetsmarknadssynpunkt och ligger nära Sturup, Kastrup, Malmö och Köpenhamn. Tillgängligheten med bil är god i Skåne i förhållande till ESS och MAX IV. Men då Region Skåne arbetar utifrån perspektivet hållbar stadsutveckling så bygger resultaten på att tillgängliggöra Skåne primärt med kollektivtrafik. De största kapacitetsbristerna är kollektivtrafiken till delar av Skåne som skulle kunna spela en viktig roll för anläggningarnas kringverksamheter och anställdas bostäder.

Tillgängligheten till de stora arbetsmarknaderna i sydväst varierar kraftigt mellan olika delar av Skåne och mellan bil och kollektivtrafik. Skåne är dock det län som lyckats öka kollektivresandet mest under de senaste 10 åren, och man har redan fördubblat resandet. Det finns planer på att öka resandet genom ytterligare en fördubbling till 2020 och vision om ytterligare en fördubbling till 2030. Sedan detta mål sattes följer utvecklingen den planerade kurvan väl. Det finns alltså en tydlig utveckling mot att Skåne har ett väl utbyggt storstadsurbant kollektivtrafiksystem. Det är dock viktigt att satsningarna fungerar när ESS och MAX IV öppnar.

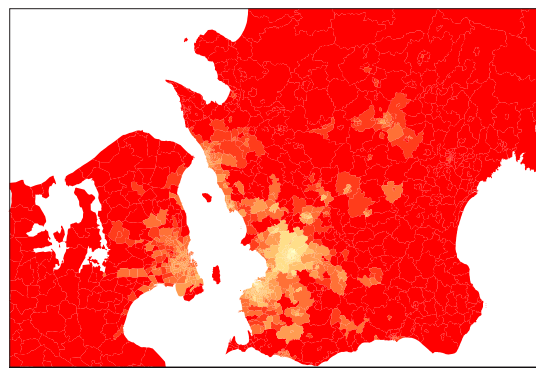
Arbetspendling med bil över 30 minuter är ovanlig i Skåne, liksom kollektivtrafikpendling över 60 min. Det är trots den gynnsamma utvecklingen en utma-

ning att skillnaderna i restider med bil och kollektivtrafik är fortsatt stora även med framtida, planerade satsningar på kollektivtrafik. För att konkurrera med bilen bör möjligheten att arbeta på tåget/bussen utvecklas så att restiden därmed kan utnyttjas bättre. Vissa tåg erbjuder t ex WiFi idag och en sådan utveckling kan göra arbetspendlingen på tåg eller buss mer attraktiv. Kollektivtrafik av hög kvalitet med tysta kupéer och internetuppkoppling kan locka fler resenärer.

Det behövs strategier på den lokala, regionala, interregionala, nationella samt internationella nivå för utveckling av tillgängligheten i regionen. Då kan "maximal nytta" av ESS och MAX IV uppnås.

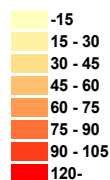

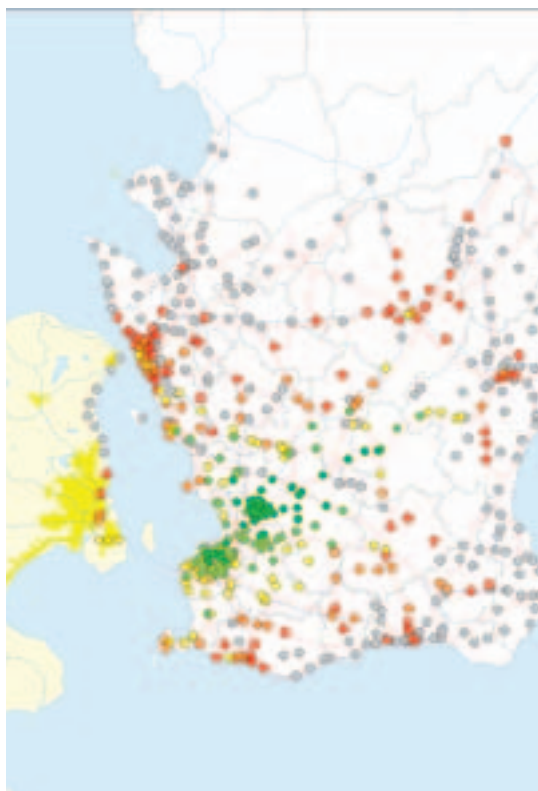
Restid till Lund NE 2030 med bil.

Restid med kollektivtrafik 2030 till Lund NE.

Restid bil och kollektivtrafik Lund NE

Tillgänglighet till Lund NE med kollektivtrafik i oktober 2011.

På den lokala nivån har följande åtgärder identifierats:

- Högklassig kollektivtrafik längs Lundalänken, genom Spårvagnar i Skåne – SPIS. Där spårvägen stannar kan det skapas en attraktiv knutpunkt, med tät bostadsbebyggelse, service och personal-intensiva företag. För att skapa liv och trygghet vid knutpunkten bör den kopplas samman med ortens gång- och cykelnät.
- Högklassigt kollektivtrafiksystem längs E22, genom superbussar Malmö-Lund-Kristianstad. Detta ger god tillgänglighet till Lund NE från hela området Malmö-Kristianstad.
- Högklassig kollektivtrafik längs stråket Simrishamn-Tomelilla-Sjöbo-Veberöd-Dalby-Lund NE. Detta ger god tillgänglighet till Lund NE för sydöstra Skåne.
- Goda omstigningsmöjligheter vid Lunds central.
- Flygbusslinje mellan ESS/MAX IV och Sturups flygplats, genom samordning med huvudmannen för flygbussarna.
- Cykelvägnätet kopplat till ESS/MAX IV, genom att identifiera cykelvägar som ska vara klara till öppningsdagen. Det ska vara enkelt att gå och cykla: trivsamma och sammanlänkade gång- och cykelvägar ska finnas för att minska bilberoendet och klimatpåverkan i våra städer och bidra till en attraktivare ort. Att garantera en högklassig cykelväg hela vägen från Lunds central till övriga huvudcykelstråk i staden ända ut till ESS den dag det öppnas är avgörande för att skapa rätt beteende från början. Tillgängligheten via cykel till kollektivtrafikknutpunkter i Skåne är en viktig fråga, inte bara för Lund.
- Smidiga byten i kollektivtrafiksystemet genom byte över plattform och minskade väntetider genom ökad turtäthet mm.

På den regionala nivån har följande åtgärder identifierats:

- Ökad turtäthet och kortare restider i tågtrafiken skulle betyda mycket för tillgängligheten och attraktiviteten. Vilka satsningar som stödjer detta och har störst potential är analyserat i Tågstrategi 2037. En utbyggnad av Pågatågstrafik och Öresundstågstrafik i enlighet med Tågstrategin stödjer utvecklandet av ett attraktivt och tillgängligt Skåne, samt har stor betydelse för ESS och MAX IV.

- Att stärka det beteendepåverkande arbetet för ökad effekt, t.ex. genom samordnat regionalt och lokalt arbete.
- Utveckla kollektivtrafikens punktlighet. Detta är viktigt för att resenärerna ska kunna lita på kollektivtrafiken som ett robust, säkert och pålitligt färdmedel.
- Attraktiva gång- och cykelbanor samt god cykel-parkering vid stationer/hållplatser, genom att varje kommun utvecklar detta.
- Arbeta för en förtätning i stationsnära läge.
- Nya banor som ger både regional och lokal effekt, bl a Marieholmsbanan, Lommabanen, Söderås-

banan, Simrishamnsbanan, Trelleborgsbanan och Skånebanan.

För den interregionala och nationella nivån har följande åtgärder identifierats:

- Prioriterat är att på ett effektivt sätt utnyttja den infrastruktur som finns. Ett sätt att göra detta är att öka punktligheten och det kollektiva transportsystemets pålitlighet. Detta är som mest avgörande vid viktiga byten, t ex vid byten flyg-tåg, tåg-buss osv.
- Även för den interregionala och nationella resandet har den högklassig kollektivtrafiklänk i Lund stor betydelse, främst som den viktigaste kopplingen

Att binda samman Norge, Sverige, Danmark och Tyskland med ett höghastighetstågssystem innebär att restiderna med tåg kommer att kortas markant och på dessa sträckor blir tåget ett alternativ till flyget.

mot tågen på Lunds central. För det nationella resandet är det viktigt att resandet till/från Sturup underlättas med kort restid och med anpassad turtäthet. Bussförbindelserna mot Sturup bör vidareutvecklas och då speciellt för Lund NE. På sikt bör Sturup ha tågförbindelse, vid den så kallade Sturupsaxeln.

- Utvecklingen av en fast förbindelse över Fehmarn Bält är av stor betydelse för det interregionala resandet mot norra Tyskland. Förbindelsen kommer att få Hamburg att ingå i området som kan nås inom cirka 3 timmar. Även tunneln under Hallandsåsen kommer att påverka relationen med Göteborg.
- Tillgängligheten med bil i Skåne är god – och mycket god jämfört med tillgängligheten med kollektivtrafik – och det finns inga satsningar i bilvägnätet som kommer att ha avgörande effekt på tillgängligheten med bil, mätt som närheten till arbetsplatser inom 45 minuter.

För den internationella nivån har följande åtgärder identifierats:

- Lund C har idag och i framtiden en mycket god internationell tillgänglighet. Stationen trafikeras av fjärrtåg mot både Europa och Oslo, samt av samtliga Öresundstågslinjer. Var tionde minut går det ett tåg mot Kastrup/Köpenhamn, och vid denna turtäthet har tidtabellen en standard som gör att resenären inte behöver anpassa sig till avgångstiden. Från Lund C har resenären idag en kort och billig resa till en storflygplats med det största interkontinentala utbudet i Skandinavien. Både Stockholm och Oslo har svårt att mäta sig med detta och denna kvalitet bör utnyttjas.
- För att säkra tillgängligheten till ESS och MAX IV är förutsättningarna undersökta för en ny järnväg för regionaltåg och/eller höghastighetståg till en ny station i nordöstra Lund (Lund NE). Detta skulle innebära samma restid mellan Kastrup och Lund NE som mellan Lund C och Kastrup, dock med en mycket sämre turtäthet då resandeunderlaget är litet jämfört med Lund C. Investeringskostnaden skulle också bli mycket hög. Turtätheten blir som sagt låg jämfört med den tiominuters trafik som Lund C kan erbjuda redan idag så den sammanvägda tillgängligheten/restiden mellan Kastrup och Lund NE blir likvärdig.
- ESS och MAX IV kommer att ha ett samarbete med forskningsanläggningen i Hamburg, då anläggningarna tillsammans kompletterar varandra. Tillsammans utgör de en unik arena för avancerad materialforskning. 2020 står den

fasta förbindelsen under Fehmarn Bält klar och restiden mellan Köpenhamn och Hamburg minskar. På sikt eftersträvas snabba tågförbindelser mellan Köpenhamn och Hamburg med restid ned mot 2 timmar.

- Restiden från ESS/MAX IV till Kastrup blir i framtiden, med högvärdig kollektivtrafik Lund C–Lund NE, strax under 50 min.

Livskraftig ortsutveckling i hela regionen

Regionens tillgänglighet och attraktionskraft är en nyckelfråga för att kunna attrahera kunniga människor till forskningsanläggningarna och det skånska näringslivet. Viktiga faktorer för att kunna locka människor till regionen är att erbjuda hög service-nivå, attraktiva stads- och boendemiljöer samt god infrastruktur.

För att få kunna ta tillvara effekterna av forskningsanläggningarna måste attraktiva och dynamiska miljöer skapas genom att stadsmiljön kring stations- och bytespunkterna i regionen utvecklas. I orter utanför Malmö/Lund, utmed kollektivtrafikstråk, ges goda förutsättningar för en hållbar utveckling och för attraktiva bostäder, arbetsplatser och verksamheter. Men kommunerna måste själva bidra till utvecklingen för att de positiva effekterna inte enbart ska hamna i Malmö och Lund!

De positiva effekternas omfattning beror helt och hållet på hur var och en av kommunerna lyckas skapa attraktiva boendemiljöer med bra kommunikationer.

Om kommunerna inte själva gör något för att dra till sig verksamheter och boende kommer all utveckling stanna i Lund/Malmö. Hur ska kommunerna kunna utvecklas som en följd av ESS och MAX IV? För att få en hållbar utveckling i hela regionen måste den regionala infrastrukturen utnyttjas och starka kollektivtrafikstråk skapas som knyter samma orterna. Genom att utveckla och förtäta stadsmiljön kring station och kollektivtrafikknutpunkter ges förutsättningar för attraktiva bostäder, arbetsplatser och verksamheter. En attraktiv boendemiljö vid bra kollektivtrafik får fler att bosätta sig utanför Malmö/Lundområdet. En pendling på 30 min är önskvärt, men upp till en timme kan fungera. Arbetsplatser, bostäder och service bör alltså lokaliseras i goda kollektivtrafikstråk.

För att få en livskraftig ortsutveckling är en god koppling till kollektivtrafik betydande men det finns en mångfald av strategier och verktyg som kan bidra till att skapa attraktiva, dynamiska och hållbara miljöer. Grundläggande strategier för en livskraftig utveckling är tillgänglighet, attraktivitet och identitet, hälsa och rekreation, turism, marknadsföring, mångfald och tolerans och goda processer och samarbete.

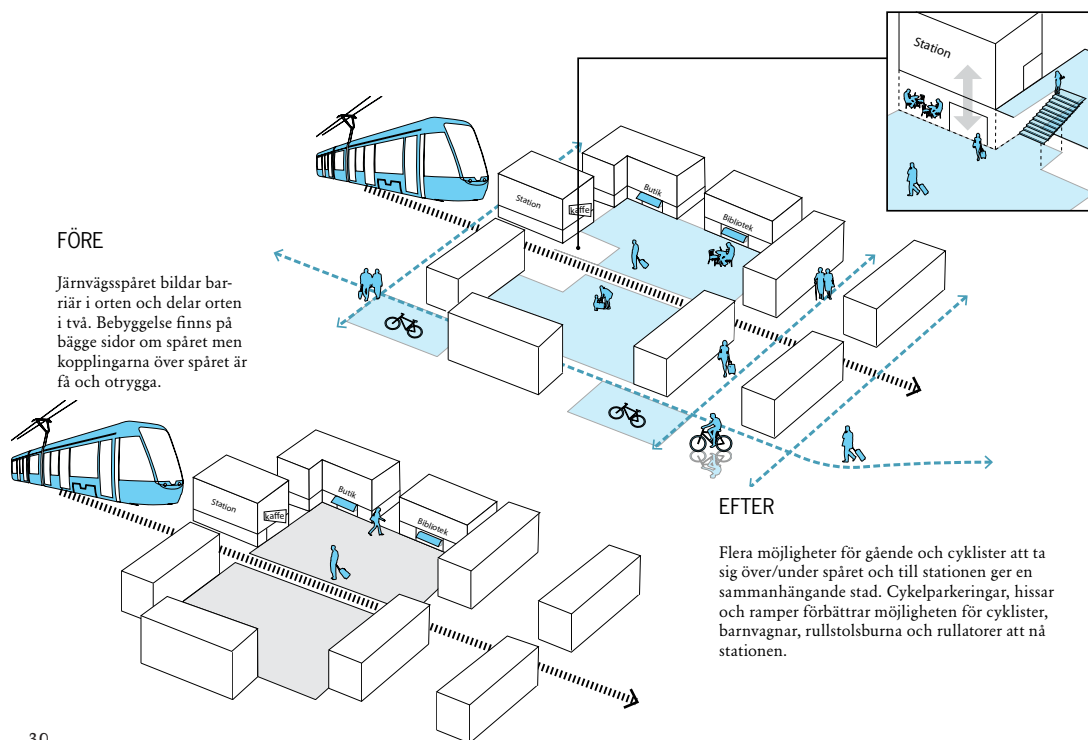
Tillgänglighet

Kollektivtrafiken har en central roll för att orterna ska kunna ta del av de effekter som ESS och MAX IV erbjuder. En attraktiv kollektivtrafikknutpunkt är trygg och lätt att nå och ligger i närheten av ortens centrum och målpunkter. En hållbar och attraktiv ort är också lätt att ta sig runt i till fots och på cykel. För att skapa en livskraftig ortsutveckling behöver kommunerna satsa på:

- Kollektivtrafik åt fler människor
- Placera bytespunkten centralt
- Gör det möjligt att hyra cykel och bil
- Många ska ha nära till kollektivtrafik
- Gör bytespunkten lätt att nå
- Det ska vara enkelt att gå och cykla
- Buss eller tåg till natur och kultur

Gör bytespunkten lätt att nå

En lättillgänglig, trygg och attraktiv bytespunkt är en viktig faktor som kan påverka valet av bostadsort. Plattformarna behöver vara lätta att nå från flera håll för både gående och rullstolsburna. Järnvägens barriäreffekter minskas om det finns flera möjligheter att korsa den och om dessa är placerade på bra lägen i ortens gång- och cykelnät. Verka för korta gång- och cykelvägar som gör bilen överflödig.

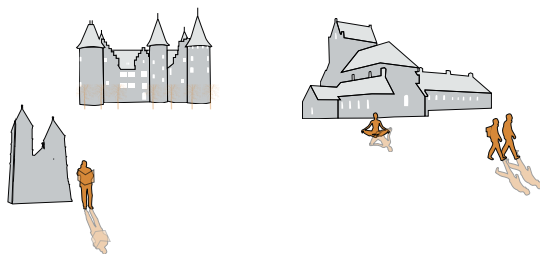
Attraktivitet och identitet

Alla orter är olika. Genom att hitta det unika i respektive ort och utveckla detta kan vi skapa goda miljöer för boende och verksamma och orter som kompletterar varandra istället för att konkurrera. En stark profilering och ett brett serviceutbud inom t ex barnomsorg och skola är ett måste för att kunna attrahera regionens nya invånare. För att skapa en livskraftig ortsutveckling behöver kommunerna satsa på:

- Lyfta fram det unika
- Göra området attraktivt
- Placera service nära kollektivtrafiken
- Göra entréerna vackra och inbjudande
- Skapa attraktiva stråk
- Skapa attraktiva mötesplatser
- Blandad bebyggelse lockar fler
- Göra det enkelt att nå intressanta miljöer

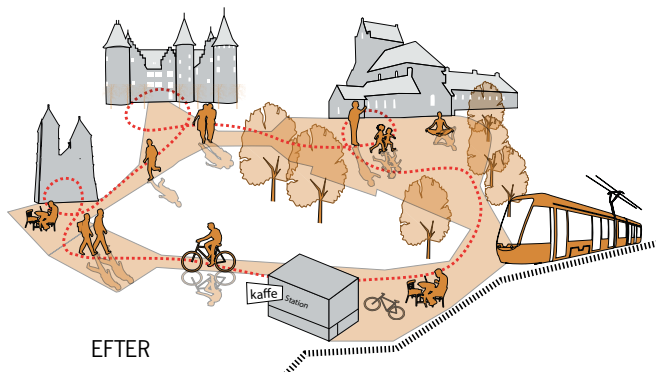
FÖRE

Skåne har en rik historia och därmed mycket historisk, intressant bebyggelse. Idag är detta ofta turistmål som nås enbart med bil.

EFTER

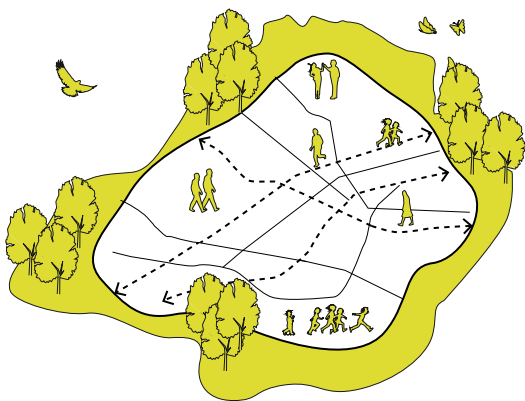
Ett samarbete har utvecklats mellan de olika turistmålen. De marknadsförs nu som ett paket och stärker på så sätt varandra. Vandrings- och cykelleder mellan dem samt tågstation gör det möjligt att upptäcka dem utan bil vilket gör sevärdheterna tillgängliga för fler!

Hälsa och rekreation

Attraktiva gröna miljöer ger goda förutsättningar för ett hälsosamt liv och kommer att vara en viktig aspekt när regionens nya invånare väljer bostadsort. Gröna miljöer som är lätta att nå för alla är en viktig beståndsdel för bättre hälsa och välmående. För att skapa en livskraftig ortsutveckling behöver kommunerna satsa på:

- Grönstrukturen är en konkurrensfaktor
- Ta naturen till invånarna
- Lek och rekreation nära bostaden

GRÖNSTRUKTUR RUNT EN ORT

Orter med befintlig grönska i utkanten av orten kan utveckla ett sammanhängande grönt bälte runt orten. Bra gång- och cykelvägar från ortens centrala delar till det gröna är viktigt.

Turism och evenemang

Forskningsanläggningarna kommer att leda till en ökad turism i Skåne. Tillfälliga evenemang och turistattraktioner kan locka besökare till orten och kommunen och kan i en förlängning bidra till att nya människor väljer att etablera sitt boende eller sin verksamhet där. För att skapa en livskraftig ortsutveckling behöver kommunerna satsa på:

- Tillfälliga evenemang
- Landskapet som turistattraktion
- Låt turism och stadsutveckling samverka
- Framhåll det lokalproducerade

Marknadsföring

Hur orten uppfattas utåt är viktigt för att locka både nya boende, företag och besökare. En bra marknadsföring krävs för att stärka bilden av orten utåt och för att höja stoltheten bland ortens invånare. För att skapa en livskraftig ortsutveckling behöver kommunerna satsa på:

- Ge orten en unik karaktär
- Bygg vidare på ortens särdrag
- Profilerar orten
- Använd sociala medier
- Visa upp det lokala näringslivet
- Skapa nätverk

Mångfald och tolerans

En attraktiv ort är en ort som ger plats för alla individer oavsett bakgrund, kön och ålder. En ort som ger förutsättningar för spännande möten och innovativa idéer kan locka nya och behålla nuvarande invånare. För att skapa en livskraftig ortsutveckling behöver kommunerna satsa på:

- Skapa förutsättningar för föreningsliv
- Fånga upp nya idéer
- Samla olika aktiviteter på ett ställe
- Skapa mötesplatser för alla

Goda processer och samarbete

Om de mindre orterna i Skåne ska kunna hävda sig i konkurrensen om arbetskraft och invånare med Malmö/Lund krävs ett aktivt agerande. Viktiga faktorer för framgång är en bra process och ett samarbete inom flera olika områden med många olika aktörer. För att skapa en livskraftig ortsutveckling behöver kommunerna satsa på:

- Var en attraktiv arbetsgivare
- Skapa långsiktiga visioner
- Arbeta strategiskt, t ex med markförvärv
- Skapa engagemang genom dialog
- Stolta invånare ger tillväxt
- Bli starkare tillsammans
- Ta del av regionens kompetens

Attraktionsvärden att arbeta med

För att locka fler att komma till Skåne är regionens tillgänglighet och attraktionskraft en nyckelfråga. För att få den önskvärda effekten av ESS och MAX IV i regionen krävs det att kommunerna bidrar aktivt med att skapa goda livsmiljöer med hög standard på bostäder och samhällsservice och att en långsiktigt hållbar utveckling säkras.

En viktig faktor för att vara attraktiv är internationell öppenhet och tolerans. Att kunna välkomna inflyttare till regionen är en förutsättning för utveckling. Att få ungdomar och personer med utländsk bakgrund i arbete för att skapa stärkt självbild, ökad tolerans och stärkt ekonomi. Det krävs även goda processer och ett brett samarbete.

Det finns en rad faktorer som kan sägas bygga attraktivitet och som kan få vardagslivet att fungera. Dessa samlas under fyra punkter:

- Fungerande samhälle
- Smidig vardag
- Professionella utvecklingsmöjligheter
- Upplevelse och karaktär

Punkterna ovan kan gestaltas genom följande trappa:

Attraktivitetstrappan är framtagen av Triple E, Trivector och CaseLab.

Stegen i trappan bygger på ett synsätt som tar utgångspunkt i individen och de faktorer som antas ha betydelse för valet att flytta till en viss plats, i det här fallet Öresundsregionen/Skåne. Det är viktigt att se hela bilden eftersom individer fattar beslut utifrån flera faktorer, inte enbart ett attraktivt jobb, att landet har ett bra rykte eller att bytespunkterna i kollektivtrafiken är attraktiva. Perspektivet innebär även att attraktiviteten kan påverkas och förändras över tid, om det sker medvetet.

Fungerande samhälle

Grundläggande samhällsförhållanden spelar en stor roll för de flesta människor. Det handlar om faktorer som trygghet, risken för att bli utsatt för brottslighet, graden av korruption, fungerande samhällsservice, tolerans och demokrati.

De som kommer från andra länder bär framförallt med sig bilden av Sverige när de värderar. Bilden av Sverige (och de övriga nordiska länderna) i detta avseende är i princip genomgående positiv i internationella undersökningar. Bilden av Öresundsregionen påverkas också starkt av bilden av Köpenhamn och Danmark. På flera fronter ligger grannlandet mycket väl framme i en internationell jämförelse såväl när det gäller generell attraktivitet och avseende innovation och forskning.

Det finns idag brister när det gäller bilden av Skåne då begrepp som främlingsfientlighet, integrationsproblem, hög brottslighet och intolerans nämns.

Åtgärdsförslagen inom detta område kan vara att studera enkätundersökningar gjorda bland regionens internationella studenter och åtgärda de områden som pekas ut som bristfälliga; att samordna kommuninformation och erbjuda den på flera språk; att göra stadsrummen tillgängliga såväl fysiskt, socialt som kulturellt; att information i stadsrummen finns på åtminstone svenska och engelska; att låta människor blandas genom att skapa mötesplatser och attraktionsvärden i brytpunkterna; att använda kollektivtrafik som brygga mellan områden; att stödja entreprenörskap och eget företagande; att satsa på integrerade och väl fungerande utbildningsinstanser från grundskola till universitet; att stödja utvecklandet av entreprenöriella universitet och högskolor.

Smidig vardag

För att skapa förutsättningar för en smidig vardag är följande faktorer viktiga:

Att planera för integrerade städer/orter nära knutpunkter för kollektivtrafik, med bostäder, arbetsplatser, utbildning, handel och service; att planera för tät bebyggelse och attraktiva mötesplatser; att marknadsföra kollektivtrafik som ett medel för en tillgänglig och smidig vardag. Med fler människor som arbetar och bor nära knutpunkterna får kollektivtrafiken ett bättre reseunderlag.

Korta pendlingstider kommer att vara en fördel för de människor som väljer att flytta till Skåne. Satsa därför på attraktiva, trygga och centrala bytespunkter och med målsättningen ökad turtäthet. Bygg fler bostäder, öka andelen hyresrätter, bygg dem i kollektivtrafikknutpunkter med max 30–60 minuters avstånd till ESS och MAX IV. Marknadsför kollektiv-

trafik och cykel som medel för en tillgänglig och smidig vardag. Satsa på möjligheter att hyra cykel vilket underlättar för människor att vistas i regionen under en kortare period. Möjligheten att hyra bil är också en attraktivitetsfaktor med stor påverkansgrad för en smidig vardag.

Gör en analys över vilka målgrupper kommunen har lättast att attrahera och vill attrahera. Ta fram en strategi för hur man ska nå målgrupperna och marknadsför därefter kommunens konkurrensfördelar mot potentiella inflyttare. Se till möjligheten för partner/medföljande att få arbete och erbjud hjälp och stöd med olika typer av vardagsfrågor – från bankomatkort till att hyra lägenhet/villa/möblerad villa. Satsa på att överbrygga språkliga, kulturella och administrativa barriärer. Erbjud tillgång till internationella skolor av hög kvalitet. Utgå från genomförda enkätundersökningar bland internationella studenter i regionen för att åtgärda hinder som idag finns för att uppnå smidig vardag.

Professionella utvecklingsmöjligheter

Följande aspekter avgör om det finns professionella utvecklingsmöjligheter och om de kan utgöra en attraktivitetsfaktor:

- karriärmöjligheter och arbetsutbud
- kopplingen mellan forskning och företagande
- en internationellt konkurrenskraftig arbetsmiljö

Marknadsför Öresundsregionen som en arbetsmarknad och stärk kommunikationerna över Öresund. För forskare är det en merit att arrangera kongresser och intresset är ofta stort. Det kommer att behövas konferensmöjligheter och även stöd i det administrativa kringarbetet. Stöd utveckling av företagsinkubatorer som synliggör och implementerar forskningsresultat. Samarbeta med universitet och högskolor för att stärka positionen inom någon speciell del av näringslivet. Stöd samarbete mellan forskningsanläggningen, offentliga institutioner och utbildningsinstanser för att säkra kompetensförsörjning. Se till jobb- och utvecklingsmöjligheter för parter/medföljande till involverade i forskningsanläggningarna och gör riktade insatser till olika typer av arbetsgivare.

Upplevelse och karaktär

Mötesplatser och en mångfald av människor i olika åldrar och från olika kulturer är viktiga inslag för attraktiviteten. Genom att identifiera, förstärka och vid förändringar utgå från det unika i respektive ort kan vi skapa intressanta livsmiljöer och orter som kompletterar varandra och lockar nya invånare till regionen. Att skapa mötesplatser där nya invånare och besökare kan komma i kontakt med det svenska sam-

hället, uppleva trevligt bemötande och kunna skapa nya nätverk och kontakter.

Närhet till natur och rekreation, den småskaliga byn med egen karaktär och visst serviceutbud och goda kommunikationer kan attrahera likväl som den pulserande innerstadsmiljön. Oavsett skalan är det viktigt att platsen/staden har karaktär och upplevs genuin med lokal prägel på arkitektur och atmosfär.

ESS och MAX IV kommer i sig att vara världsattraktioner under mycket lång tid. Anläggningarna kan generera en mängd konferenser. Redan idag är Sverige, Stockholm och Danmark, Köpenhamn i världstopp när det gäller kongresser. Kongressanläggningar genererar inte bara forskningskonferenser utan även andra attraktioner som konserter, idrottstävlingar med mera. Kongresslokaler är dock sällan lönsamma som fristående objekt. Hotell och kontor är funktioner som med fördel kan lokaliseras intill för att få kongresslokaler lönsamma. Det finns även potential att locka olika typer av turister med tanke på att Skåne statistiskt sett endast ligger i mitten av landets län när det gäller logiintäkter per invånare.

I undersökningar framgår det även att hållbarhet är en viktig profilerings- och attraktionsaspekt. Möjligheten för individer att leva hållbart uppskattas inte minst av utländska studenter, enligt färskas undersökningar.

Marknadsför attraktioner i kommunen mot dem som besöker ESS/MAX IV, då kan turismen i kommunen öka; satsa på att använda kollektivtrafik till kultur och upplevelser; se till att spännande information om olika sevärdheter och annat som de skånska kommunerna vill marknadsföra finns tillgängligt redan på Kastrup/Sturup; öka tillgänglighet med cykel, vandringsstråk, löpslingor, nya utsiktspunkter med mera; integrera hela Öresundsregionens kulturutbud, inklusive Köpenhamn, i marknadsföringen av de skånska orterna/kommunerna; skapa mötesplatser som fungerar även på kvällar och helger.

Visionen för ESS och MAX IV och kommunernas bostadsbyggande, näringslivsutveckling och infrastrukturplanering

Attraktivitet och tillgänglighet är ledorden som summerar resultaten från projektets framtagna kunskapsunderlag. En tillgänglig och attraktiv region åstadkoms genom en bas i kommunernas planeringsredskap och utifrån områdena infrastruktur, bostäder, tolerans, innovation och näringsliv. Insikten att Skåne får ett nytt centrum, en ny imageplats, i och med ESS och MAX IV, är central för att få igång ett brett agerande och kan få stor betydelse för den regionala och lokala självbilden.

Redan idag flyttar individer och företag till Skåne på grund av ESS och MAX IV. Det innebär att kommunerna behöver vara redo för att ta emot näringsliv och individer redan nu.

Den övergripande visionen för arbetet med att skapa effekter kring ESS och MAX IV är Society for science, science for society. Visionen handlar om att hela ESS/MAX IV-processen är en balansakt mellan å ena sidan ESS och MAX IV:s leveransförmåga av vetenskaplig excellens, "Science for Society", samt å andra sidan samhällets skapande av förutsättningar för ESS och MAX IV, "Society for Science". För att förverkliga visionen krävs kreativ inlevelseförmåga, ett lokalt och regionalt ledarskap och ett konkret samverkande samhälle som kopplar ihop globala möjligheter med regionalt entreprenörskap.

Arbetet inom delprojektet har syftat till att utveckla samhällets förmåga att leverera den basinfrastruktur som etableringen av ESS och MAX IV behöver avseende transportinfrastruktur, bostadsbyggande och näringslivsutveckling. Det handlar om att stärka samhällsplaneringen i regionen på flera plan och att genom den fysiska planeringen skapa förutsättningar till att ta tillvara effekterna av etable-

ringarna. De offentliga aktörerna behöver i högre grad vara proaktiva, drivande och innovativa i sin planering. Mycket kan göras, men det gäller att agera nu och inte vänta på att någon annan fixar det.

De tre viktigaste insatsområdena för att nå visionen är bostäder, infrastruktur och tolerans. Inom arbetet har det diskuterats om anläggningarna ESS och MAX IV kommer att ställa storstadskrav på Skåne. Begrepp och insatser som ökad andel hyresrätter, ökad tillgänglighet, utbyggd kollektivtrafik och satsning på näringslivsutveckling är sådant som tyder på det. Om det är en sådan utveckling vi eftersträvar är det viktigt med långtgående kunskaps-, informations- och förankringsprocesser.

Det som idag kan utgöra en av Skånes kanske största internationella konkurrensfördelar är individens valmöjligheter och den skandinaviska livsstilen. Med den första menas att flerkärnigheten ger stor individuell valfrihet vad gäller till exempel boendemiljö. Med den andra menas exempelvis naturnärlighet, demokrati, valfrihet, hållbarhet.

Hur kan vi skapa en positiv och kännbar "ESS-effekt" för alla Skånes invånare? Skåne får en ny wow-faktor, en ny imageplats, ett nytt centrum i och med anläggningarna. Men bara om vi aktivt verkar för att det ska få den effekten. Först då kan det bli en del av den regionala självkänslan.

Genom TITA har ett gränsöverskridande samarbete lagts till grund som banar väg för ett gemensamt ansvarstagande för strategiska frågor. Samhället utgör basen och behöver bli bättre på att skapa förutsättningar och möjligheter för forskning och företag. Forskningen behöver bli mer samhällsnära så att resultaten implementeras i samhället. Men för att samhället ska kunna utgöra basen och fungera som ett stöd till forskningsanläggningarna behöver kommunerna använda sina planeringsverktyg för att möjliggöra för detta. Därför bör Skånes samtliga kommuner fundera över vilka mål- och åtgärdsområden som de kan agera inom.

5.

Slutsatser

Forskningsanläggningarna ger möjlighet till samsättning såväl direkt som indirekt, inom flera olika branscher. För att få utveckling i hela regionen och för att de positiva effekterna av anläggningarna inte enbart ska hamna i Malmö och Lund måste kommunerna bidra till att utveckla sina attraktionsvärden. Detta kräver en proaktiv samhällsplanering med långsiktighet som bygger på redan inneboende värden. Agera nu och använd översiktsplanerna.

Det måste etableras en effektiv och högkvalitativ kollektivtrafik för att få maximal tillgänglighet till ESS och MAX IV på ett hållbart sätt. Detta måste fungera när ESS och MAX IV öppnar, för att få utveckling i hela regionen. Utifrån anläggningarnas perspektiv blir det viktigt att finnas i en tillgänglig region så olika kompetenser finner platsen attraktiv. För att uppnå en konkurrenskraftig region med maximal tillgänglighet är det viktigt att fortsätta arbeta efter Tågstrategi 2037, dock måste väsentliga delar fungera redan när ESS och MAX IV står klara. En kritisk gräns för pendling med kollektivtrafik är 60 minuter, men de flesta föredrar att pendla högst 30 minuter. Genom att erbjuda möjligheter att arbeta på tåget/bussen kan denna kritiska gräns påverkas. Kollektivtrafik av hög kvalitet med tysta kupéer och internetuppkoppling kan locka fler resenärer. Tillgängligheten för stora delar av Skåne till ESS och MAX IV blir bättre med superbuss längs E22:an, tåg/buss längs Simrishamnsbanan och Pågatåg samt superbuss Nordost.

Lunds C har i ett nationellt sammanhang ett mycket bra trafikutbud med god tillgänglighet lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Lund C är följaktligen också Sveriges tredje största station mätt i antalet resenärer. Från Lund är det 10 minuters resa

till Malmö C och 30 min till Köpenhamns flygplats, med en turtäthet på 10 min morgon och kväll. Detta är en styrka när det gäller resande från övriga Sverige och internationellt. Kapaciteten på Lund C behöver förbättras för att undvika flaskhalsproblem.

Om regionen ska kunna dra nytta av etableringarna av ESS och MAX IV är det viktigt att bostadsmarknaden fungerar. Bostadsbyggandet har dynamiska effekter genom att det ökar rörligheten på bostadsmarknaden och därmed även på arbetsmarknaden. En viktig framgångsfaktor för ett ökat bostadsbyggande är tillgängligheten. Ökad tillgänglighet ökar betalningsviljan, vilket är en grundförutsättning för att det ska vara ekonomiskt möjligt att bygga bostäder. En annan förutsättning är fungerande samverkan mellan aktörerna på bostadsbyggandet. För att regionen ska kunna konkurrera om arbetskraften internationellt är det av stor vikt att bostadsmarknaden blir mer effektiv och flexibel. En icke fungerande bostadsmarknad kan hämma tillväxten i Skåne.

Hyresrätten är framför allt nödvändig för att en region ska kunna växa och vara produktiv. Samtidigt har det på senare år blivit påtagligt mer lönsamt att producera bostadsrätter än hyresrätter. Efterfrågan är större än utbudet vilket gör att priserna på bostäder går upp. På 20 år har priserna på småhus fyrdubblats i Skåne.

Attraktiva och dynamiska miljöer bör utvecklas i hela regionen genom att stadsmiljön kring stations- och knutpunkterna planeras för bostäder, arbetsplatser, service och handel. Kommunerna måste tillsammans med övriga aktörer planera för att få igång bostadsbyggandet i hela Skåne, eftersom allt fler väljer att bosätta sig i urbana miljöer.

Det finns en stor potential kring att utveckla kongressverksamheten och många forskare är intresserade av att fler kongresser förläggs i regionen. På så vis kan fler möten uppstå, fler arbetsplatser skapas och mer aktivitet uppstå. En utveckling av detta kräver dock att stöd och samverkan avseende själva kongressadministrationen. Det finns en hel del att vinna genom större kommunal samordning inom kongressverksamheten.

Tolerans och acceptans är viktiga frågor att arbeta med för att Skåne ska bli en ekonomiskt stark region. Det är viktigt att planera för attraktiva mötesplatser där alla känner sig välkomna och bekväma. En attraktiv region är tilltalande att besöka, leva och verka i. Ett fungerande samhälle, en smidig vardag, professionella utvecklingsmöjligheter och upplevelser är alla faktorer som skapar en attraktiv region.

Mötesplatser och en mångfald av människor i olika åldrar och från olika kulturer är viktiga inslag för attraktiviteten. Genom att identifiera, förstärka och vid förändringar utgå från det unika i respektive ort kan vi skapa intressanta livsmiljöer och orter som kompletterar varandra och lockar nya invånare till regionen.

Tre viktiga insatsområden för att nå visionen är bostadsbyggande, tillgänglighet och tolerans. Inom arbetet har det diskuterats om anläggningarna ESS och MAX IV kommer att ställa storstadskrav på Skåne. Begrepp och insatser som ökad andel hyresrätter, ökad tillgänglighet, utbyggd kollektivtrafik och satsning på näringslivsutveckling är sådant som tyder på det. Om det är en sådan utveckling vi eftersträvar är det viktigt med långtgående kunskaps-, informations- och förankringsprocesser.

Samhällets förmåga att leverera den basinfrastruktur som etableringen av ESS och MAX IV behöver avseende transportinfrastruktur, bostadsbyggande och näringslivsutveckling är en viktig faktor för utveckling. Det handlar om att stärka den regionala samhällsplaneringen på flera plan och att genom den fysiska planeringen skapa förutsättningar till att ta tillvara effekterna av etableringarna. De offentliga aktörerna behöver i högre grad vara proaktiva, drivande och innovativa i sin planering. Det gäller att agera nu och inte vänta på att någon annan gör något. Möjligheterna med ESS och MAX IV ska ses som en hävstång för att höja nivån på det som redan görs av olika aktörer i regionen.

6.

Utmaningar, möjligheter och insatser

Arbetet inom delprojektet har syftat till att bredda och fördjupa kunskapen om vad det kan innebära för regionens kommuner att ett världscentrum för kvalificerad materialforskning anläggs i Brunnshög, Lund NE. Resultaten och slutsatserna från projektet kan användas för att stärka den regionala samhällsplaneringen och därmed skapa förutsättningar för att ta tillvara effekterna av etableringarna. De offentliga aktörerna behöver i högre grad vara proaktiva, drivande och innovativa i sin planering. Kommunerna kan använda underlaget som tagits fram inom projektet i sin planering och utveckling av attraktiva orter med integrerad bebyggelse innehållande de funktioner som skapar en smidig vardag – bostäder, arbetsplatser, handel och service kopplat till god kollektivtrafik. Genom analysarbetet har följande utmaningar identifierats för att få maximal effekt av ESS och MAX IV i hela Skåne.

Utmaning: Att effekten av ESS och MAX IV kommer hela Skåne till del

Möjligheter och insatser:

- Att Skånes kommuner tar egna utvecklingsinitiativ och därmed proaktivt bidrar till utvecklingen.
- Att stärka svaga inomregionala samband med utvecklad kollektivtrafik.
- Att utveckla interaktion mellan Skånes regionala kärnor och deras omland.
- Att skapa ett effektivt kollektivtrafiksystem så att en stor andel av Skånes befolkning kan ta sig till jobb på under 60 minuter.
- Att Skånes kommuner använder ESS och MAX IV som hävstång och argument för en högre ambitionsnivå kring en hållbar stadsutveckling.
- Att satsa på en proaktiv och långsiktig samhällsplanering i Skånes alla kommuner. Att använda översiktsplanerna som strategiska utvecklingsverktyg för spridning av effekterna av ESS och MAX IV.
- Att skapa attraktiva och dynamiska miljöer med bostäder, verksamheter och service genom att miljön kring stations- och bytespunkterna i regionen utvecklas och förtätas.
- Att kommunerna i deras översiktsplaner skapar goda mötesplatser vid kollektivtrafikknutpunkter så att det höjer attraktiviteten och skapar rum för byggande och nya boende.
- Att de skånska kommunerna stärker sin marknadsföring för besöksnäringen, exempelvis shopping, kongress och turism.
- Att satsa på tillfälliga evenemang och event runt om i regionen som lockar till besök.
- Att höja kvaliteten i utbildningen bl a genom att satsa på bra utbildningsinstanser från grundskola till universitet och samverka mellan näringsliv och skola för att utveckla den arbetskraft och kompetens som efterfrågas.
- Att utveckla fler skolor med internationell profil som attraktionsfaktor.

Utmaning: Att mobilisera regionalt och nationellt

Möjligheter och insatser:

- Att agera och planera nu, vi kan inte vänta!
- Att skapa långsiktiga gemensamma visioner för Skånes utveckling som vi tillsammans kan agera utifrån.
- Att använda den fysiska planeringen som verktyg för att skapa förutsättningar för att möta dessa utmaningar.
- Att fortsätta och utveckla arbetet inom Strukturbild för Skåne för att skapa effektiva och hållbara strukturer som driver utvecklingen framåt och främjar tillväxten i regionen.
- Att använda ESS och MAX IV som hävstång för en högre ambitionsnivå i regionens samhällsplanering inom tex bostadsplanering, tillgänglighet, utbildning, service, turism, kultur.
- Att fortsätta utveckla formerna för regional samverkan.
- Att utveckla samverkan över kommungränserna vad gäller översiktlig planering.
- Att gemensamt arbeta för att den nationella nivån ska se och matcha regionens ambitioner för infrastruktur, tillgänglighet och tillväxt.
- Att ha en gemensam bild och förståelse för att gapet mellan regionens ambitioner avseende transportinfrastruktur och tillgänglighet är stor jämfört med statens ambitioner gällande investeringar i infrastruktur.
- Att i arbetet med att öka regionens infrastrukturinvesteringar agera enat och tillsammans för att nå framgång.

Utmaning: Att göra Skåne till en attraktiv och konkurrenskraftig region i ett internationellt perspektiv

Möjligheter och insatser:

- Att på den internationella arenan marknadsföra sig som Öresundsregionen snarare än som Skåne.
- Att aktivt stärka regionens varumärke avseende hållbar stadsutveckling, trygghet och demokrati.
- Att marknadsföra sig som en attraktiv arbetsmarknad med närhet till resten av Europa.
- Att skapa attraktiva boendemiljöer med tillgång till bra kollektivtrafik.
- Att utveckla den skånska turismen inom flera områden där potentialen är stor.
- Att planera för ökad kapacitet avseende hotell, kongress och möten.
- Att i högre grad arbeta för att kunna erbjuda kvalificerade arbetsmöjligheter för medföljande.
- Att utveckla gränsöverskridande mötesplatser för medföljande eller tillfälliga besökare för sociala sammanhang såväl privat och professionellt. Utgå från befintliga mötesplatser, t ex badhus, bibliotek, museer, parker – dit folk söker sig. Utveckla dessa platser, synliggör och tillgängliggör dem.

Utmaning: Att skapa en smidig vardag där bostäder, kommunal service och arbetsplatser hänger ihop med hjälp av en god tillgänglighet

Möjligheter och insatser:

- Att arbeta strategiskt med markägande, planmonopol och exploatering så att det finns ett helhetsgrepp kring kommunens ambitioner om en hållbar utveckling.
- Att utveckla attraktiva kollektivtrafikknudpunkter som blir inspirerande och inbjudande målpunkter och stadsrum med egen identitet.
- Att kommunerna planerar så de verksamheter som etableras i Skåne pga ESS och MAX IV ges plats vid kollektivtrafikknudpunkter och i orter/städer med attraktiva mötesplatser.
- Att bostäder byggs vid orters/städers kollektivtrafikknudpunkter med god tillgång till kollektivtrafik till ESS och MAX IV.
- Att samla målpunkter i våra orter/städer så som t ex föreningslokaler, handel, bibliotek, vårdcentral och skola skapar platser med liv och rörelse och människor möts.
- Att planera för blandad bebyggelse och upplåtelseformer i våra orter/städer för människor i olika åldrar, livssituationer och ekonomiska förutsättningar.
- Att kollektivtrafikplaneringen fortsätter följa Tågstrategi 2037. När ESS och MAX IV är på plats 2020 skulle tillgängligheten till Lund NE och anläggningarna vara optimal om Tågstrategin var en realitet.
- Att satsa på spårvagnar, superbussar, ökad turthet samt regional och lokal samverkan för en ökad tillgänglighet till ESS och MAX IV.
- Att skapa ett cykel- och gångnät som gör det enkelt att komma till kollektivtrafikknudpunkten.
- Att utveckla lättillgängliga och attraktiva mötesplatser i kollektivtrafikknudpunkten.
- Att tillhandahålla bredband med hög kapacitet och kvalitet i hela Skåne.

Utmaning: Att stärka toleransen och den internationella öppenheten i Skåne

Möjligheter och insatser:

- Att skapa mötesplatser som blir samlingspunkter för människor. För att öka toleransen behöver människor mötas i en mycket större utsträckning. Låt landsbygden inta staden genom torghandel eller saluhallar, låt staden inta landsbygden genom rekreationsområden och olika typer av upplevelser, låt människor blandas genom att skapa mötesplatser och attraktionsvärden i kollektivtrafikknutpunkterna.
- Att ta tillvara de synpunkter från dem som redan har kommit hit, t ex från enkätundersökningar gjorda bland regionens internationella studenter.
- Att erbjuda information i stadsrummen på både svenska och engelska.
- Att använda fysisk planering som strategiskt verktyg för integration genom att arbeta med lokalisering av målpunkter eller utvecklade kopplingar och stråk, till exempel spårväg Rosengård – Västra hamnen i Malmö.
- Att aktivt arbeta för att blanda upplåtelseformer, bostadstyper och storlek vid så väl nybyggnation som komplettering och förtätning så att människor med olika livssituationer kan mötas.
- Att skapa förutsättningar för ett utvecklat föreningsliv där nya invånare lär känna regionen och skåningarna.

Utmaning: Att skapa en fungerande bostadsmarknad

Möjligheter och insatser:

- Att skapa lokala och regionala förutsättningar för en fungerande bostadsmarknad. En välfungerande bostadsmarknad har stor betydelse för den ekonomiska tillväxten i regionen.
- Att skapa en ökad rörlighet på den befintliga bostadsmarknaden. Bygandet har dynamiska effekter genom att det ökar rörligheten på bostadsmarknaden och därmed ökad rörlighet på arbetsmarknaden.
- Att kommunerna planerar för ett ökat bostadsbyggande då en icke fungerande bostadsmarknad hämmar tillväxten.
- Att satsa på flexibla och varierade boendeformer som kan erbjudas runt om i Skåne.
- Att kommunerna har en viktig roll för att få till stånd ett ökat bostadsbyggande. Kommunerna styr var och hur bostadsbyggandet kan bli aktuellt.
- Att bygga fler hyresrätter då det är dessa som ESS och MAX IV kommer att efterfråga.
- Att planera för tillgänglighet. Bygg rätt – rätt typ av bostad och på rätt plats. Nya bostadsområden kan få bättre möjligheter genom utbyggnad av kollektivtrafiken.
- Att bygga i centrala och stationsnära lägen, då dessa är attraktiva och har bäst förutsättningar för nyproduktion.
- Att utveckla dialogen med exploatörer, byggherrar och markägare för att öka bostadsbyggandet.

Utmaning: Att få fler företag att lokalisera sig i regionens olika orter/städer

Möjligheter och insatser:

- Att uppmärksamma att något, även i ett internationellt perspektiv, verkligen stort byggs i regionen.
- Att utveckla kommunens orter och städer nära kollektivtrafikknutpunkter med "entreprenörs-caféer", företagsinkubatorer och företagsboxar så att små företag kan utvecklas. Se här potentialen med gamla industribyggnader som kan fungera som billiga lokaler.
- Att planera för attraktiva mötesplatser som samlar de funktioner som kommunens invånare och turister önskar besöka.
- Att planera och ta tillvara nya idéer, utvecklat entreprenörskap och eget företagande.
- Att kommunerna utvecklar sin nisch avseende olika typer av verksamheter att attrahera och skapa förutsättningar för.
- Att samla aktiviteter – skapa kluster av bostäder, akademi/forskning, kontor, lekplats, handel, förskola etc. Inkubatorer och företagskluster kan bli viktiga mötesplatser för akademi, offentlig verksamhet, näringsliv och medborgare. Kluster av detta slag kan även med fördel etableras på andra platser i Skåne så länge de är i socialt och fysiskt tillgängliga och intressanta miljöer.
- Att höja kunskapens status vid rekrytering – rätt kompetens på rätt plats.
- Att möjliggöra för kongressverksamhet i Skåne genom att se till hela regionens kapacitet och samordna. På så vis kan fler möten uppstå, fler arbetsplatser och mer aktivitet skapas.
- Att stärka regionens hotellkapacitet.
- Att skapa fysiska förutsättningar för att generera dynamiska forskningsmiljöer i regionen.
- Att möjliggöra och samverka kring fler forskningsinstitut i regionen.

En tänkbar framtida bild av Skåne 2040

Hur stor blir påverkan för ESS och MAX IV på Skåne? Det är upp till oss att bestämma, planera och agera! Inom ESS och MAX IV i regionen – TITA och delprojektet TA1, samhällsplanering och transportinfrastruktur har ett antal utmaningar och möjligheter identifierats. Det är upp till oss att anta utmaningarna och ta tillvara på möjligheterna, då kan Skåne stärkas på flera sätt. Så här skulle vi se att det ser ut år 2040 i Skåne. Låt oss ta er med på en resa.

ESS och MAX IV har nu varit i drift i ca 20 år och utvecklingen har varit mycket positiv. De förväntade arbetstillfällena hos leverantörerna till anläggningarna uppgår sedan ett par år tillbaka till ca 3000 personer. Merparten av leverantörerna har lokaliserat sig nära anläggningarna. Flera forskningsinstitut med olika inriktningar har etablerats i Lund och i övriga regionen. Branscher med anknytning till anläggningar har etablerats i regionen som numera är världskänd som forskningsregionen ”Material Heights”. Företagen drar nytta av det humankapital som har byggts upp sedan ESS och MAX IV togs i drift. Skåne vinner för tredje året i rad utmärkelsen Europas mest innovativa kunskapsregion.

Samverkan mellan Skånes kommuner, Region Skåne, näringslivet, staten, universitetet och högskolorna har inneburit nya samarbeten inom områden vid sidan av anläggningarna. Exempelvis är Ideon och Ideon Medicon Village fullbelagda och fullt utbyggda. Hela regionen har tagit del av framgången och branscher utan direkt koppling till anläggningarna dras till regionen. Alla varken kan eller vill lokalisera sig i Malmö/Lund och flera nya verksamhetsområden har etablerats i regionen. Att detta har varit möjligt beror på att kommunerna lyckats samarbeta kring klusterbildning och lokaliseringsfrågor. På så sätt har initiativ kunnat fångas upp. På grund av regionens attraktivitet har man också varit framgångsrik i sitt arbete att attrahera utländskt riskkapital och företagsamheten blomstrar. Anläggningarna och kommunerna har på grund av strategiskt arbete och samverkan lyckats ta tillvara på de potentiella synergieffekterna och Skåne är en mycket attraktiv tillväxtregion i Sverige. Det är nu man skördar frukten av allt hårt arbete!

Brunnshög är snart färdigbyggt och människor både bor och arbetar där. Området har karaktären av en 24-timmars stad, med liv och rörelse både på dagtid och på kvällstid. Brunnshög är utformat med möten i fokus och innehåller många spontana mötesplatser med plats för kreativitet. Mötesplatserna används både av de boende och de som arbetar här.

Befolkningen i Skåne har ökat dels med personer som har direkt koppling till anläggningarna, dels med personer som har indirekt koppling till anläggningarna. Malmö/Lund har upplevt ett ökat tryck på bostadsmarknaden vilket skapar utträngningseffekter till andra kommuner. Utträngningseffekterna har gjort att hela Skåne har växt och är attraktivt att bo i. Som följd har flera stora utbyggnadsområden växt fram. Staffanstorp har bland annat dubblat sin befolkning. Utbyggnaden av infrastruktur har inneburit att fler kommuner kan ta del av utträngningseffekterna och större delar av regionen är attraktiv för boende. På detta sätt har kommunerna fått underlag för att utveckla stationsnära boende på områden som tidigare varit svåra att exploatera för boende. Fler stationer och orter ligger nu mindre än 60 minuters restid från Lund. Service och kollektivtrafik har varit viktigt för dessa familjer.

ESS och MAX IV är starka varumärken och attraktiva att forska vid. De individer som kom när anläggningarna etablerades har valt att stanna i regionen och några har köpt sitt boende. De efterfrågade hyresrätterna finns på plats, på marknadsmässiga villkor, och bidrar till en rörlig bostadsmarknad och underlättar rekrytering av personal och studenter samt inflyttning till regionen. Anläggningarna har bidragit till att göra universitetet världsberömt, vilket lockar studenter och forskare från hela världen. Detta gäller inom alla vetenskaper, inte bara de tekniska. Nyligen passerade Lunds universitet drömgränsen 60 000 studenter och Lunds universitet har mycket hög status.

Kommunernas planering har varit flexibel vilket har skapat ett bredare utbud av bostäder. Hänsyn har tagits till de framtida behoven och de flesta kommuner har arbetat aktivt med att skapa attraktiva boendemiljöer. Som följd har nyproduktionen ökat och bostadsproducenterna har fått ta del av tillväxten på grund av anläggningarna. Särskilt utbudet och nyproduktionen av hyresrätter har ökat. Kommunerna har också gjort egna analyser på kommunnivå av vad som är attraktivt att bygga. På detta sätt har kommunerna kunnat ta mer betalt för mark för exploatering. De har arbetat med boendekvaliteterna som ökar betalningsviljan redan vid planläggningen av marken. Bostadsbristen har minskat i regionen men finns till viss del kvar (liksom i andra tillväxtregioner). Det råder balans mellan hyresrätter, äganderätter och bostadsrätter. Kommunerna erbjuder olika typer av nischat boende och olika typer av boendekoncept. Efterfrågan finns på allt från hästgårdar, centrala lägenheter i Malmö/Lund, möblerade hus att hyra, studentlägenheter, småhus i kranskommunerna, stationsnära boende med hög tillgänglighet till regionens kärna mm. Kommunerna har

även lyckats samarbeta gällande de internationella skolorna och det går att bo i en kommun och gå i en internationell skola i en annan. Detta har varit en framgångsfaktor vid rekrytering av internationell personal och har inneburit att fler boendalternativ varit aktuella för den internationella personalen.

På grund av den positiva utvecklingen av näringslivet har det blivit en ökad efterfrågan på kontors- och laboratorielokaler. Tack vare kommunernas tidiga insatser i sitt planarbete har man kunnat möta efterfrågan på etableringarna. Kommunerna har också möjliggjort fysiska mötesplatser och anläggningarna har nu ett stort utbyte med näringslivet. Detta har lett till mer samverkan, innovation, utveckling av nya produkter m.m. Vakansgraden på lokaler i kommunerna är generellt låga.

Kongressverksamheten är fortsatt framgångsrik med anläggningar som håller hög internationell standard. Ytterligare en större kongressanläggning har byggts i Malmö och därtill fler hotellanläggningar. Även restaurang- och taxinäringen har påverkats positivt. Flera internationella kongresser hålls årligen. Regionens anläggningar samutnyttjas

och vid större kongresser sker satellitkongresser angående särskilda frågor i mindre anläggningar runt om i Skåne.

ESS och MAX IV är världskända anläggningar och har satt Lund och Skåne på kartan. Turisterna ser anläggningarna i Lund som ett naturligt stopp på resan i regionen. Turismen har också ökat eftersom flera kommuner har satsat på kunskapsrelaterad turism. Detta har blivit en unik nisch för Skåne vid sidan av de gängse turistmålen.

Eftersom kommuner och andra intressenter under lång tid har samverkat kring frågor om utveckling och hur man bäst tar tillvara effekterna av ESS och MAX IV har man också kommit långt i integrationen i Öresundsregionen. Regionen ses nu som helt integrerad och är Europas innovativa kunskapskluster. Öresundsregionen är en viktig del i globala nätverk tack vare det framgångsrika arbetet. En förutsättning har varit det snabba regionala Öresundståget som nu är på plats samt broförbindelsen mellan Helsingborg och Helsingör. Tack vare detta nås hela regionen från Lund på omkring en timme, även de orter som befinner sig i periferin.

6.

Arbetet i projektet

Arbetet i TA1 har genomförts i nära samverkan med delprojektets arbetsgrupp som har bestått av representanter från 25 kommuner i Skåne, ESS, Lunds universitet, SLU Alnarp, Malmö högskola, Skånetrafiken, Länsstyrelsen, Trafikverket och berörda avdelningar/enheter inom Region Skåne. Projektet har haft nära samverkan med övriga åtta delprojekt inom TITA. I synnerhet har nära samverkan skett med T11/Mottagarorganisation, T13/Mötesplats Lund NE och T16/Tillväxtmotor för näringslivet. Kontinuerliga möten med delprojekt och projektledning (projektgruppsmöten) har bidragit till ett väl fungerande samarbete med kunskaps- och informationsutbyte mellan samtliga delprojekt.

Analysen har utförts av konsulter med specialkompetens inom respektive område och sammanställts i rapporter. Under arbetets gång har resultaten redovisats och diskuterats i delprojektets arbetsgrupp i samband med möten, seminarier och workshoppar. Dessutom har ett antal case och fördjupade analyser genomförts inom speciellt utvalda ämnesområden. Arbetet har genomförts i samverkan med Region Skånes enheter för planeringsstrategier och infrastruktur med syfte att resultaten ska kunna ingå i den ordinarie verksamheten efter projektets slut. På samma sätt har utredningsinsatserna samordnats med andra delar av Region Skåne så som Näringsliv Skåne, Invest in Skåne, Event in Skåne, Enheten för Samhällsanalys och Skånetrafiken.

Aktiviteter, framtagna rapporter och analyser

1. Vem kommer till Skåne – som en effekt av ESS/MAX IV-etableringen? (Tyréns, nov 2011).
2. Kortversion De kommer till Skåne (Aspekta, jan 2012), tryckt.
3. Transportinfrastrukturen med ESS och MAX IV (Tyréns, juni 2012) Slutrapport, inklusive delrapporter.
4. Höghastighetståg i Skåne – Idéstudie kring placering av station i Lund NE (Tyréns, jan 2012).
5. Trafikmodellanalyser i TITA TA1 (WSP, maj 2012).
6. Resmöjligheter med kollektivtrafik i Lunds tätort till Lund NE (Danielsson/Dosk, maj 2012).
7. Effekter på bostadsbyggande i Skåne till följd av ESS och MAX IV (WSP Analys & Strategi, juni 2012), tryckt.
8. Livskraftiga orter som en effekt av ESS och MAX IV (FOJAB, maj 2012), tryckt.
9. Attraktiva städer med mötesplatser och stråk (Sandellsandberg, maj 2012). Samarbete med TI3/Mötesplats Lund NE.
10. Attraktivitet, internationell öppenhet och tolerans. (Trivector/Triple E/CaseLab, juni 2012), tryckt.
11. Utveckling av kongressverksamhet i Skåne (Institute for Organizational Studies, juni 2012). Samarbete med Event in Skåne.

Möten och övriga aktiviteter inom delprojektet:

- Arbetsgruppsmöten inom delprojektet, totalt 12 möten.
- Deltagande i andra arbetsgrupper för kunskaps- och informationsutbyte (i TI1 Mottagarorganisation, TI3/Mötesplats Lund NE och TI6 Tillväxtmotor för näringslivet).
- Workshop om Attraktiva städer med mötesplatser och stråk i samarbete med TI3.
- Två workshoppar med de fem case-kommunerna inom Livskraftiga orter som en effekt av ESS och MAX IV.
- Informationsinsatser, t ex föredrag i samband med kommunbesök vid ESS/MAX IV, deltagande i frukostmöten för näringslivet, deltagande i partnerskapsmöten.
- Möten med övriga delprojektledare (projektgruppsmöten) för utbyte av kunskap och information.
- Publicering av information på TITA-projektets hemsida.